

زنجیره‌ی
نووسینی کوردی نوئی
وژبانده‌وهی میرانی نه‌ته‌وا به‌نیهان

— ۱ —

لالوکه‌م

کۆرډیه لایه‌ک له‌دەردی ژبانی

کۆرډیه لایه تیمان دەرته‌خا

نووسینی

نه بهز

رخی — فلسفه

له‌چاپ دانه‌وهی به‌دهست خاوه‌نیانی

چاپخانه‌ی کوردستان

۹۵ و لیر

کوردی ۲۵۹۸

هه‌والتامه‌ی کۆرډیه

800 25 95 5351 XE

AXIELL
BOOK-IT

زنجیره‌ی
نووینی کوردی نوئی
وزیاندنه‌وهی میراتی نه‌نه‌وا‌یه‌نیمان

— ۱ —

لالوکه‌م

چیرۆ-کیکی کوردیه لابه‌ک له‌دوردی ژبانی

کۆمه‌لایه تیمان دهره‌خا

نووینی

نه‌به‌ز

نرخه‌ی ۴۰ فلسه

له‌چاپ دانه‌وهی به‌ده‌ست خاوه‌نیه‌نی

چاپخانه‌ی کوردستان

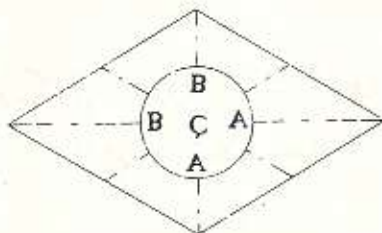
هه‌ولیر

کوردی ۲۵۶۸

قه‌ره‌نگی ۱۹۵۹

000001556651

Binkey Çapemeniy Azad-Siwéd

چاپی دووه مین
بنکه‌ی چاپه‌مه‌نی نازاد
ستۆکه‌هۆلسم ۱۹۸۶

پاش سی سال

به بۆنه‌ی

چاپی دووه مینی چیرۆکی «لالۆ که‌ریم» وه

شهوړو، ۱۷ ی مایسی ۱۹۸۶، سی سالی ربهق تیه پری به
 - سهر تهواو کردنی چیروکی " لالو کهریم " دا۰ چیروکی " لالو
 کهریم " بهرهمی شهو سهردهمهیه که هیشتا همووی سی چوار سا
 - لیک بوو دهستم دابوو پینووس و همووشی چهند مانگیک بوو
 خویندنی خوّم له زانستگهی بهغدا تهواو کردبوو، و بوو بوومه
 ماموستای قیزیک و ماتماتیک له قوتابخانه نیوهندیه کانی شاری
 کهرکووک۰ شههمیان له پرووی دوخی تایبته تی شهو حملهی خوّمهوه۰
 له باره ی بنه مای روّشنبیری کومه لایه تیشه وه، شهوا شم چیروکه
 سهره تای شهو روژانه دینیتته وه یاد که تازه بهردی بناخهی " قوتا
 - بخانه ی بیری نازادی و بهکسانی ی کوردی " داده ترا۰ له بهر شه
 - وه شهوی چیروکی " لالو کهریم " بخوینیتته وه، دهبینی سهر تا
 خوار بریتنی یه له مملانی نیوان بهشخورا و وبهشخور، زورلیک
 - راو و زوردار، دهسترویشتووو دهستکورت؛ به لام نهک له ته فگه
 - ریکی خهبال پلاوانه ی ففس پالّه وانانهدا، به لکو به پیی واقی
 - عی ژیانی کورده واری شهوده مه، و دوور له هموو قالبه بیریکی
 دهستکردو نه گونجاو له گهل ناستی کومه لگهی راسته قینه ی کورد
 - ستاندا۰

شایانی باسه که له ماوه ی شم سی سالهدا له گهللیک لاهو
 باسی چیروکی " لالو کهریم " کراوه، و ته نانهت له لایهن هونه ر
 - وهری شانوگه ری ناسراوی کورد شهحمده سالاره وه کراوه به فیل
 - می تهله فزیونی و له ویستگهی تهله فزیونی کهرکووکوه و بلاوک
 - راوه ته وه۰ هیندیکیش لهو خو به چه پی زانه رووالته بینانه ی
 له چیروکی " لالو کهریم " دوواون، شهوه بیان کردوو به رهخنه

كه له چيروكى " لالو كهريم " دا برايمه فەندى مامۆستاي گون
 - دهكه دهوريكى هەلبەرستانه‌ى واى پى دراوه كه له لايهكهوه لاي
 جوتكاره‌كان باسى هەق خوراويان بو دهكات، و كهچى له لايهكى
 ديكهوه لهگەل كاكلاڭاي دەرەبەگد دوسته، و لهيهكه‌مىن تىكچوونى
 نيوان " لالو كهريم " و " كاكلاڭا " دا داوا له لالو كهريم ده
 - كات كه جارى واز له سەريچى و دزايه‌تى بهينى و تەنانەت
 بچى دەستى كاكلاڭاش ماچ بكات. بو وپنه: دوكتور عيزەددىن
 مەلا مستەفا رەسوول و حەسەن عارفى چيروك نووس؛ برايمه فە
 - ندى به " نەموونەپەك بو رۆشنبىرى شوڤر شگير " دانانين كه به
 لاي ئەوانهوه دەبوو دەوريك به برايمه فەندى رەوا ببينرايه كه
 وەك " رۆشنبىرىكى شوڤر شگير " دەر بكه‌وتايه، نەك وەك كورى
 رۆز و خويژين. هەر وها دەبژن: " بەلى لالو كهريم هەرچە نەدە
 پشتگيرى دەرەبەگد ناكات بە لام دوودلە له قەسى هەق " . لەبەر
 ئەوه لالو كهريم به پالەوانى راستەقىنەى ئەو سەردەمه نازانن
 كه چيروكه‌كه بلاوكر او تەوه تى دا . هەر وها كه جوتكاره‌كان
 دەترسن و لەسەر لالو كهريم ناكەنەوه، ئەمەش به راست نازانن
 و پىيان وايه دەبوو دەوريكى وا بدرايه پىيان كه لەسەر لالو كه
 - ريميان بكردايمهوه، كاتيك كه له گوندهكه دەر كرا .

ئەمه قەسەكانى عيزەددىن مستەفا و حەسەن عارف بوون
 كه دواى ديينه‌وه سەريان، بەلام هەرچى عومەر مەعرووف بەرزە
 - نجى به، ئەوا ئەو له ليكۆلئينه‌وه كه‌ى دا كه به نيوى " ليكۆلئ
 - نه‌وه و بيلئوگرافىاي چيروكى كوردى ١٩٢٥ - ١٩٦٩ " موه له
 به‌غدا له سالى ١٩٧٨ دا بلاوى كردۆتەوه، به چورئىكى دى تەما

- شای مهسه لکه دهکات • بهرزنجی وهک ئەو دووانه‌ی سه‌ره‌وه په
 - مهکی و لام سه‌ر لایی و بهرچاو تهنگانه ناروانیته مهسه لکه به
 - لکو باباته‌انه و به‌ویژدانانه دیته دهست و ده‌په‌وی له‌ری هینا
 - نه‌وه‌ی هیندیگ نموونه‌وه بو‌رپه‌رینی جۆتکاران، وهک راپه‌رینه
 - که‌ی دهشتی دزه‌یی و عه‌ره‌ت، به‌لگه‌یه‌ک به‌دهسته‌وه بدات بو‌ر
 - بوونی "هه‌ستی جیا‌وازی چینه‌یه‌تی" له‌وه سه‌رده‌مه‌دا که‌ چیرۆ
 - کی "لالۆ که‌ریم" نوسراوه‌ته‌وه تی‌ی دا، و ئەمه‌ش بباته‌وه بو‌ر
 - به‌ره‌مه‌ی په‌نج و گۆلنه‌دانی رۆشن‌بیره گۆلنه‌ده‌ره‌کانی ئەو سه
 - رده‌مه (ل ۱۰۲) • هه‌ر له‌مه‌شه‌وه پی‌ی وایه که‌ ده‌شیا جۆتکاره
 - کانی ده‌ور به‌ری لالۆ که‌ریمیش له‌چیرۆکه‌که‌دا ئەو هه‌سته‌یان
 - پیشان بدایه، نه‌ک بی‌لایه‌ن بوه‌ستانایه • دیاره ئەمه‌ش ره‌ئی خو
 - یه‌تی و جی‌ی ریژه، هه‌رچهنده ره‌ئی من وایه •

ئێستا ئەگه‌ر سه‌رنج‌بکی ئەو ره‌خزانه‌ی عیژه‌ددین مسته‌فاو
 حه‌مین عارف بده‌ین ده‌بینین ئەم ره‌خزانه له‌به‌ر رۆشنایی قالد به‌یر
 - بکی له‌وه‌پیش ئاماده‌کراوی ووشک هه‌لاتوو هاتو‌ته‌ کایه‌و هه‌چی
 دی • ئەو به‌ره‌ش به‌یری مارکسیستانه‌ی ری‌فۆرمیستانه‌ی که‌ هورده
 - بو‌رژوا‌ی رۆشن‌بیری کورد له‌ده‌مه‌ده‌می گۆتایی‌ی جه‌نگی جیهانی
 دووه‌مه‌وه خو‌ی پێدا هه‌له‌په‌ساردوو‌وه‌و تا ئەو‌رۆیش هه‌ر گرتوو‌به‌تی
 و به‌ری نه‌داوه • جا له‌به‌ر ئەوه‌ی له‌چه‌ند شو‌بێکی دیکه‌دا له‌م با
 - سه‌ دوواوم، به‌په‌ویستی نازانم لی‌رده‌ا بگه‌ریمه‌وه سه‌ری • به‌لا
 - م من کاتیگ چیرۆکی لالۆ که‌ریمم نوسیوه که‌ باوه‌رم به‌ "په‌رو
 - زی" و "بی‌گه‌ردی" "جیهان‌بینی‌ی بی‌وینه" ی مارک
 - سیزمی "په‌سه‌نی شو‌ر‌شگێرانه" ش نه‌ماوه، چ جابه‌کی فه‌ریکه

ماركسىزمى ساختەى ريفۇرمىستانەى دەسكارى كراو • لەبەر ئەو
 كۆمەلگەى كوردەوارىم بەو قالبانە پىئاو وە دياردەكانىم بەو تەرا
 - زووانە نەكىشاو، بەلكو كۆمەلگەى كوردەوارىم وەك خۆى چۆنە؟
 ھەر ئاوا پىشان داو، و ئەمەشم لە پىشەكى چىرۆكەكەدا بى پىچ
 - و پەنا نووسىو • بەلى " لالو كەرىم " كاپرايەكى لادىى پە
 - شورووتى ھەزارى سادەى نەخوئىندەوارە • ھىچ جۆرە ماكىكى رۆ
 - تىبىرانەو ھەستى چىنايەتىيانەى لا درووست نەبوو • لەبەر
 ئەو ھىچ جۆرە كىن و دوژمنايەتىيەكى بەرامبەر كاكلاغا لە دلدا
 نىيە، بەلكو رىزىشى دەگرى • بە لام لالو كاپرايەكە - وەك لـ
 چىرۆكەكەدا دەردەكەوئى - باوهرى بە خودى و ئىسلامەتى ھەبە، لە
 - بەر ئەو تەرسى خودى لە دلدا بە ھىزترە وەك لە تەرسى كاكلا
 - غا • قورئانىشى بە لاو پىرۆز ترە لە ئاموژگارىيەكانى كاكلاغا •
 بۆيە نايەوئى بە درۆ سوئىد بو كاكلاغا بخوات • سەبارەت بەو كە
 - كلاغا لە خۆى دەكات بە دوژمن و خۆشى تووشى ئەو كوئىرەوهرى
 - يە دەكات • بەلى ••• بىروباوهر وا لە لالو كەرىم دەكات كە ئەو
 ھەلوئىستە بنوئى، بە لام باوهرىكى ئىسلامانەى ئاينىيانە؛ نەك
 ماركسىستانەى مەترىيالىستانە • ئەم جۆرە پەشورپووتە دلپاكە
 دەستكورتانە، چ ئەو پوژەو چ ئەمپوژ، زۆر بەى ھەرە زۆرى راستە •
 خەلكەكەى كوردستانىيان پىك دەھىناو پىك دەھىن • ئەمەش بابە
 - تىكى ھىندە پوون و ئاشكرايە، ھىچ دەمەتەقىيەك ھەلناگرى،
 مەگەر يەكەك بىەوئى دەوہن بە ئاش بكات پا لە گوئى گادا نوست
 - بى • بە پىچەوانەى قەسەى عىزەددىن مستەفاو حەسەين عارفەوہ؛
 لالو كەرىم ھىچ دوودلىيەك نانويئى لە ئاستى قەسەى ھەق دا •

چونکه گمه سه له دیته سهر سویند خواردن به قورئان، که ههر شهوه
 - به به لای لالو که ریمه وه ههقی بی، ده ست به جی لالو قسه ی راست
 ده بیژی و گوی ناداته یه شانندی دلی کاکلاغا، شه گهرچی زوریشی
 پی ناخوشه، به لام چاری نی به چونکه، وه ک گوئمان، ترسی خود
 - ی و قورئان گهوره تره له لای وه ک له هی کاکلاغا و له هی هه موو
 مروفتیکی دی *

ده مینیتته وه سهر هه لویتتی جوتکاره کان. به لی راسته
 هیندیك راپهرین له ههریمه گوندی یه کاندای روویان داوه، به لام
 شه مانه به شیککی یه کچار که می نه بی، شه وانهی دی هه مووی که فو
 - کولیکی کوتوپری بی بنچینه یه کی روئشنبیرانه و ریکخراوانه
 دروست بوون، و هیچ بزوینه ریکی چینایه نی پاله په ستوی نه داوون.
 هیندیك راپهرینیش بوون که له لایه ن شه نامانی داوده زگی سیا
 - سی، خو به چه پی زانه وه جی به جی کراون، یا وه که به
 - رزنجی ده بیژی " به ره هه می رهنجی شیکوشه ره روئش
 - نبیره کانی شه و سه رده مه " بوون، واته بزووتنه وه یه
 - کی ره سنی نیو جوتکاره کان خو بیان نه بووه؛ ههر له بهر شه وه شه
 که شه راپهرینه نه مه من کورت بوون و ههر زووش ته میان ره واوه
 - ته وه. چونکه خوراکیکی روئشنبیرانه ی جوتکارانه ی خو مالی یا-
 نه یان له پشته وه نه بووه که به رده وام بدری پی یان. روئشنبیرانیش
 هه مووه هر هورده بوژزوای شارنشین بوون، و شه گهر جارو باریکیش
 قسه به کیان بو جوتکاره کان کردی، یا به گوی یاندا چیراندین،
 شه وا شه وهش کاری نه کردوته سهر جوتکاران. چونکه جوتکاره کان
 به تاقی کردنه وه ی روژانه یان دوورووویی و دوودلی و هه لپه رستی"

ئەم رۆشنبىرە شارنشىنانەيان بۇ دەرکەوتتوۋە، بۆيە باۋەرپان بە
 قسەكانيان نە ھىناۋە ۋە برايمە فەندىش، ھەرچەندە مامۇستايە
 - كى رۆشنبىرى زۆرزانى زمان پاراۋە، و چارو بار لەگەل جۆتكا
 - رەكاندا دەكەۋىتەفسكە فسك و چرپە چرپ، بە لام لە ھەمان كا
 - ندا نىمۇنەي ئەو ھورده بۆرژوا دوۋدللە لەسەر دوو پەت ھەلپەر
 - كى كەرەي كورده، كە لە نالىش دەدەن و لە بزمارىش دەدەن.
 برايمە فەندى لە لايەكەۋە قسە بۇ جۆتكارەكان دەكات و باسى غە
 - در لى كراۋىپان بۇ دەكات، كە چى لە لايەكى دىكەشەۋە بوۋە
 - بە ئەمىندارى كاكلاغا و مامۇستاي منالەكانى. ئەمەش خالانەي
 ئەۋەبە كە ھەر ئەو ھورده بۆرژوا رۆشنبىرانەي كە لە لايەكەۋە با
 - سى مافى بىرپارى چارەنوۋسى گەلى چەساۋەي كوردو سەر كرده
 - يەتى چىنى كرىكار و جۆتكارپان دەكردو بە قسە درۆشمى روخا
 - ندى فەرمانرەۋايى زۆردارانپان ھەلگرتبوۋ، كە چى لە لايە
 - كى دىكەشەۋە بە كردهۋە لەگەل ئەو زۆردارو فاشىستانەدا كە
 داگىركەرى كوردستان و دوژمنى زەحمەتكىشانن بەرەيان دەكردە
 - ۋە و پىكەۋە دەچونرە ۋەزارتەۋە دەزگەي فەرمانرەۋايى حكومە
 تيان دەبرد بە رېۋە و پىشتيان كوردبوۋە ھەموو كوردىك و ھەموو
 زەحمەتكىشىك و سوپىنديان بە رېشى دىكتاتور دەخوارد. ئەمەش
 شتىكە عىزەددىن مستەفا و حسەين عارف ھەردووكيان تىدا بە
 - شدار بوون و ناتوانن تىكۆلى لى بىكەن. ۋە برايمە فەندى نەۋنە
 - بىكى واىە: دەپەۋى لاي جۆتكارەكان خۇي خۆشەۋىست بىكات،
 بە لام نايەۋى دلى كاكلاغاى لى بىەشى. ۋەك لە چىرۆكەكەدا نوو
 - سراۋە " دەپەۋى خۇي لاي گورگد و مەر خۆشەۋىست بىكات ".

ئەوجا كە جۆتكارەكان لەسەر لالۆ كەرىمیان نە كردۆتەوه؛
 ھۆپەكى دىكەشى دیتە پال بېجگە لە نە بوونى رھەستى چىنايەتى؛
 ۋەك ماركىسىستەكان دەبېژن يا نە بوونى ھەستى نا يەكسانى ۋەك
 ھاوبىرانى قوتابخانەى بىرى ئازادى و يەكسانى كوردى دەبېژن.
 بە لام عېزەددىن مستەفا و حسەين عارف ئەم لايەنەيان نە گرتووہ
 - تە بەرچاۋ - ئەوہش " ھۆز پەرستى " و " تىرە گەرى " و " بە
 - رەباب بازى " يە كە لە نىۆ كوردا يەكجار باوہ.
 ئەوہى لە چىرۆكەكەدا ھاتووہ ئەمەبە " لالۆ تاقە كەسىك بوو لە
 دى كەدا خزموكەسوكارى شك نە ئەبرد، چونكە ۋەختى خۆى لە
 دى بەكى ترەوہ ھاتبوو و لە ۋى نىشتەجى بوو بوو. جا لەبەر ئەوہ
 دانىشتوانى دى كە ھەر چەندە بەرەو روو و بەسەر زارى ھىچيان
 دەر نە ئەبرى، كە چى ۋەكو تر لە دلآ ھەزبان لە چارەى نە ئەكرد
 و بە چاۋى بېگانە تەماشايان ئەكرد، تەنھا سەبارەت بەوہى كە لە
 قەومو قىلەى ئەوان نەبوو (ل ۱۲). ئەمەش ھەمووى سەبارەت بە
 كۆلتوورى نىوہ كۆچەرى و نىوہ نىشتەجىى كوردە كە لە شوین
 - ى دىكەدا لى كۆلبۆمەتەوہ. ئەم كۆلتوورە نەك ھەر . لە لا
 - دى بەلكو لە نىۆ ھوردە بۆرژوا رۆشنىبەرە شارنشىنەكانىشدا ھە
 - يە كە خزمىكى خراپى خۆيان بە ھەزار بېگانەى باش ناگۆرنە
 - ۋە؛ دوايى، دروستكردنى پالەوانى خەيالى و ئەفسانەى و لە
 - سەر بنچىنەيەكى نابابەتانەى بن بۆش ھىچ سودىك ناگەيەنى بە
 چارەسەرى مەسەلەى لى قەوماوان و بەشخوراوانى ئەم جىھانە.
 چونكە " پالەوان كەچەل " ھەزار شمشىرى بەدەيتە دەست نابېتە
 پالەوانى راستەقىنە. ئەمەيان سەبارەت بە دەورى برايمە فەندى.

به لام هرچی لالو که ریمه، ئەوا ئەو پالەوانیکه بو خۆی، با عیزه
 - ددین مستهفا و حسەین عارفیش به پالەوانی نەزانن. چونکه ئە
 - وهی لالو که ریم باوهری پی بوو، واتە خودی و قورئان، لە پیناوی
 دا درێخی نە کردو لێی پەشیمان نە بووهوه و لە تەنگانەترین کـا
 - تدا ریزی گرت و پاراستی. لە هەموو چیرۆکه که دا و وشەیه کـ نا
 - بینین که وا دەر بخا لالو که ریم هەستی چینایەتی بووبی تا بکه
 - ویتە شەری چینایەتی و ببیتە " پالەوانیکی مارکسیستی " وا
 - نەشە بە خەیاڵی خۆشی ئەم دوو بەرپێزە بدا که خەو بە " مارکسی
 - ستی شورشگیر " هوه دەبینن. چونکه ئەو تە عیزە ددین مستهفا و
 حسەین عارف، که هەردووکیان دوو نمونە ی پر بە پیستی هورده
 - بوورزوا ی کوردن و دەیانەوی بە زور دەوریکی پالەوانانە بە برا ی
 - مە فەندی ماموستای گوندە که بدن، با هەر خویان تەماشایەکی
 ئەو چەند دیرە ی سەرەوهی خویان بکەنەوه که لە کتیبی " ملتقی
 القصة الاولى " دا بلاویان کردۆتەوه (تەماشای پاشکۆی ئەم چیرۆ
 - که بکه) که لە ویدا حسەین عارف بە ئاوو تاووه پششتگیری
 قسەکانی عیزە ددین مستهفا دەکات و قسە ی " شورشگیرانە بە با
 دەدات، ئەو جا با هەر خویان چەند لاپەرەیه ک لە کتیبە که ی خویا
 - ن هەلبەدەنەوه و ئەو تەلگو رافە ی خویان بخویننەوه که لە کو بو
 - نەوهی چیرۆک نووسەکانی عیرا قدا ناردوویانە بو ئەحمەد حە
 - سەن بەکر (احمد حسن البکر)، بیجگە لە وەش تەماشایەکی ئەو
 هەموو بە شان و بالدا هەلدانە ی حیزبی بەعس بخویننەوه که لە
 - و کو بونەوه یه ی ئەواندا خویندراو تەوه و ئەوان چەلپەیان بو لێ
 داوه ۰۰۰ بەلێ که ئەمەیان کرد ئەو جا ئەگەر نەختیک ویزدانیان

تیدا مابى، دەبى پى لەوہ بنين كه لالو كهرىمى نه خویندەوارى
 سەرە واو لە ورگدا نەبووى لە ماركسىزم سەر دەرئەچوو، زور شو
 - رشگير تر بووہ لە وان ۰۰۰ و ئەوساکە بە روونى دەورى برايمە
 فەندى لە خویندا دەبيندەوہ ۰۰۰ ھەر لەبەر ئەوہشە كە وا بە پە
 - رووشەوہ داكوكى بو برايمە فەندى لەمەر خوین دەكەن و دەپا
 - نەوى دەورپكى شورشگيرانەى ساختە بە با لای بېرن.
 راستیەكەى، ھوردە بۆرژوا بوون، يا دەرەبەگد بوون، يا يەكسانى
 خواز بوون؛ بەر لە ھەموو شتىك بریتى يە لە جوړى بىرکردنەوہ
 و بارى دەروونى و شيوەى ھەلوپست نواندن، نەك ھەر شوپنى تا
 - يەتتى و پایەى كۆمە لایەتتى و دەسەلاتى ماددى ئەو كەسە . ئە
 - گەنا زور ھەن شيوى شەويشيان نى، كە چى ھەموو ھەلسوكەو
 - تىكيان بە سوودى زۆردارو سەرمایەدارو ملھوپ و خوینمژ تەوا
 - و دەبى؛ چونكە جوړى بىرکردنەوہ ھەستى دەروونى و كردەوہ
 - يان بو سوودى بەرەى زۆردارە، با گىرفانىشيان بەتال پى يا پى
 دەسەلات بن . ھەشە حالیشى باشە، بە لام لەسەر بەرەى سەرمایە
 - دارپتى ناكاتەوہ، بەلكوو خوى لە رىزى بەشخوراواندا دەبينى،
 و ھەولى گورپنى كۆمەلگەى نا يەكسانى دەدات . جا لپردا ھور
 - دە بۆرژوا دەورپكى بەكجار لەرزوكانە دەبينى . چونكە بەرى
 جوولانى ھوردە بۆرژوا بە دوو لادا كراوہیە: بە لای سەرموہدا؛
 واتە بەرەو چىنى سەرمایەدارو بوون بە بۆرژواى مەزن، ھەرۋەھا
 بە لای خوارەوہدا؛ واتە بوونە ھەژارو چوونە نپو رىزى لاتانەوہ .
 لەبەر ئەوہیە كە ھوردە بۆرژوا ھەلپەرسى و دوودل و دووروو و تر
 - سنوكە . بە دەم شتىك دەلى، و بە كردەوہ قسەكانى خوى بە در

- و دهخاتمهوه • وهك بهريزان حسهين عارف و عيژهدين مستهفا
خويان له " ملتقى القصة الاولى " دا به ناشكرا ثم دهورهيان
گيرآوه •

بهلى ••• چيروك نووس دهبي كوّمه لگه چونه ناوا به
فليميكي رهنگاورهنگد و به شيوهيهكي هونه رهنه ندانه وينه يگرئ
و پيشاني خهلكى بدات • هه موو دهستووو سهنگد و تهرازوويهك

له واقيعى كوّمه لگه وه وهرده گيرئ، نهك به پيچه واندهوه • شهوته
هر له سه رتهاي چيروكي لالو كهريم دا نووسيومه : " نامانجي
ههره كهورهم شهويه به هوي نووسينه وه له دهروودووي كوشنده ي
كوّمه له كه مان بدووم و ناتهواوي و پهريشاني گهله كه مان به شيوه
- يهكي واقيعى راسته و راسته بخه مه بهرچاو دوست و دوژمن " •
ده به پيى ثم سهنگد و تهرازووه هه موو ماموستايهك نابيتسه
- " روژنبيري شورشگير " و " يهكساني خواز " و " نازاد بيخوا
- ز " • هه مورجوكتكارو كرئكار بيكيش ههستي به شخوراوي لا ديا
- ري نادات • جوړي بير كرده وه هه لوپست ديارى دهكات • نه وچا
برايمه فهندي به ريكهوت ماموستاي گونده كهيه و نمونه يهكي
خويابه بو بيرو كرده وهى هورده بوژواي كورد •

شاياني باسه شهو پييهي كه له چيروكي لالو كهريمدا
كرتوومه، لهو چند چيروكه ي ديكه شدا كه تا ئيستا نووسيو منه
- تهوه، پيپهويم كرده وه • هه رچهنده شهو چيروكانه تا ئيستا بلاو
- نه كراونه تهوه، به لام روژيك دي كه شهوانهش بچنه بهردهم خه
- لك و روژانيش روژيان له دووايه •

سەربەرزەم بەوھەي كە سى سال لەمەوبەر ، بە چ جۆرىك بىر
- م دەكردەوھەو چىم دەگوت و چۆنم دەكرد ، ئىستەش پاش سى سال
ھەر ئاوا بىر دەكەمەوھەو ھەروا دەبىزەم و ھەرواش دەكەم .

بەرلین

جەمال نەبىز

۱۷ / مایى ۱۹۸۶

چەند ووشە بەك

ھاوئىشتمانە بەرئۆزە كان :

ئەوا بە يارمە يەتى خوا و پشت گېرى دلسوزانەى
كورد بەرودرە كانەوہ ، زاتم نايە بەر خۆم و ئەم
زنجېرە يەشم كردهوہ ئەك ھەر تەنھا بوپئىش خستى ئەدەيات
وچېشكە كردنى زمانە كەمان بەدەمى خەلقى ، بەلكو ئامانجى ھەرە
كەورەم ئەوہ بە ھۆى نووسىنەوہ لەدەردو دووى كوشندەى
كۆمە ئەكەمان بدوئىم ونا تەواوې وپەرىشانی گەلەكەمان بەشېوہ بەكى
واقى راستە و راست بۇخەمە بەر چاودۆست و دوژمن . تائىمەش
و ئەك گەلانى زىندوو چاك بىكەن بەلادا ولەم رېگە يەوہ بەنى
توانا پال بەنە تەوہ كەمانەوہ بنىن بو بەختيارى و كەمەرانى و ھانە
ھانەى بدەن بو لەناو بردنى مىكروپى ناو خۆ
وگورگى چاوبرسى ئىنگانە . دوا بەدواى ئەوہش ئەمەوې

بەم ھۆبەوہ ئاورىڭ لەمىراني ئىزراوو كەلەپوورى ^۱
 بەسەر. بىگاندەدا بەشكر اومان بەدەبنەوہ ، وسەر لەنوي
 بيان ژىننەوہ و لەداگىر كەران بيان سىننەوہ . . .
 بي گومان بىڭ ھىنانى ئەم كارە پىروزانە بەئاقە
 كەسىڭى وەك من ناپەتە بەرھەم . بەلكو لەھەموو
 كاتىڭا بىويستىم بە يارىدە دان و ھاري كاري تۆبە
 ولەھەموو دەمىڭا چاوم لە رازى بوونى دلى تۆبە.
 چونكە ئەمەوي تەنھا خىزمەتى تۆبەم . . . تۆوبەس
 . . . ھەر لەبەر ئەودەشە لەتۆبە زياتر بشت بە كەسى تر
 ناپەتەم .

ج ن .

(۱) كەلەپوور = مىرات .

برای دلسوز . . .

هنگامی که هر سه به پیشکهنه‌ی زمانی زمانه د و ا که تووه بی‌کسه کهت
نه کهت . نه کهر نه ته‌وی نه خوینده‌وار بی کورد به‌ده‌روژ
که متر فیری نووسین و خوینده‌وه بکهت . نه کهر
نارده‌ووت لی به نووسینی کوردیه کهت له‌باشا گه‌ردانی به‌ی
نیمروژ رزگاری بی ، نه کهر بیت خوشه زمانه کهت
بجسته ربزی زمانه زیندووه کانی جیه‌انه‌وه . نه‌وا له‌رووی
برایه‌ته‌وه چاودروانی ژماره دووی نه‌م زنجیره‌یه بکه : . .

(نووسینی کوردی به لاتینی)

لی کوالینه‌ودیه کی ورده له‌نووسینی کوردیه کهمان ، وده‌مه -

تقی به کی زانیا ریه له‌گه‌ل جواری نه‌م
نووسینانه ، وده‌رخسینی چاشنه تپیک

رېښه پيکه بو زمانه که مان . . . دل نياشه
برای شیرین هه تا زمانه که مان نه کرښه لاتینی ئیمه له م
تهنگو چه له مهی زمانه رزگارمان نابی و زوومان نایه
بی بی بلین زمان . چونکه هه به که م هه نگاو پیکه
به ره و به که گرتی شیوه کانی زمانه خوشه و بسته که مان . . .

له چاپکراوه کانی نووسهر .

(۱) — چیرۆکی گهرداوه که — زنجیره ی بو پیشه وه ژماره

(۱) — نووسینی شکسپیر و گورښی نه بهز .

(۲) — لالو که ریم — زنجیره ی نووسینی کوردي نوي

و ژيانده وهی میرانی نه ته وایه تیمان — ژماره (۱)

نووسینی نه بهز .

به م زوانه —

۱ — سه ره تاي فيزيا بو قوتايانی بولی ناوه ندی بهرگی

به که م — ميکانیک ۲ — مانگ له ناوا بووندايه

نووسینی چون شتایشیک (و گورښی نه بهز زنجیره ی

بو پیشه وه ژماره — ۲ — .

پيشڪش . . .

بهو گيانه نه سرانه بي که له پي ناوی بيرو باور ي بهرز
وهستي بيروزا به ناکلي بوونه کوچي قوربان بي نه وهی
هیزی بهامی کونه بهرستي وورديان بهر ي و بزهی
برهيوا وناوات له سر ليويان بهر ي .

کرکوک — ۱۷ میس ۱۹۵۶

جهمال نه بهز

به تاقی تهنیاو به کزی بکوه له بهر ددم سه کوی منگه و ته که
 دا هفل قووتابوو . دهستی له زبر چه ناگهی توند کرد بوو . چند
 تنوکی کی فرمیساک له چاره سوور هه لگه راره کایا قه تیس مایوو ،
 وهخت بوو ، تیکه له به خوینه گه شه بی که تک تاگ به لاجانگه .
 کایا نه هاته خوار دود وه به ریشه به دراره کایه وه نه گیر سایه وه .
 لاو پیره میردی کی که له گه تی راره قه له ی مل باریک بوو .
 بشتی که میا ک کو مایوو وه ، وچر چولوچی پیری به ته واوی
 که وتبوه چر وو چاوه بر و بورشاوی که به وه . بو نه گه تیش هر
 دوو راره مهت و کولمی آوله به ده ردی کی برد بوو نه توت توئل که
 شووتیه و مریشک به که بی خوئی ده نووک کاری تیا کرده .
 خو ایجگا له ری و لاوازیه که ی له و لاره بوهستی ، هزار سوینت
 به سویند نه خوارد بو درمان گوشت به له شیه وه نه بوو . هر چی
 ده ماری قول و قاجی هه به وه ک دار کاری کرابی راست بوو بوه
 وه ته نانت به راسووه کانی به ک به ک له دوور فوه بتر ماردا به

هه سووي به ده زده بوو . ريشيكي توپي ماشورنجي هيشت بووه و
وسيله پر و چر وده كشي نه و نده دوو كالي دارقه نده سه بيلي بياچوو
بوو ، به جوړيك زرد داگه را بوو نه نووت هينوته و بهك
هو قه زرده چه و دت ني سوره

نه گهر بلييت كارايه كي زكو ته ميزو بوسته و به رداخيش
نه بوو ، بگره هه تا سه زبكه دت رادنگ روت و شرتول و يس
و بوخال بوو . خو نه وه جاري سه دسال لوي بووايه نه نه زاني
نينوك كردن بهري به كوي وه به مه گهر نينو كه كافي له در زيانا
به ريكه و ت له خو يانه وه بشكايه و د . هه تا توو كي سه ريشي نه بووايه
به چي ده رو يسه كان نه نه چود شار بو ناشيني . كه شي تاشيايه
نه بوو وه ك كه لاله شه كي پا كراوي لي بكر دايه . مينجا او خه ي له گاني
نه كه و ت . كه دروي نه بي سالي جاري كيش

له‌خه‌مایی جانی^۱ خوئی بشیله شوئر نه کرد . نه کیت له‌وه
بئرازیه بو‌ده‌ست نوپژ شتن نه‌بوایه تاو له‌ده‌ستو ده‌مو چاوی
زه‌ه‌کوت . هه‌ر کاتیکیش له‌شی به‌اتایه خوروو وچلک و نه‌سپی
زوریان بو‌پینایه ، نه‌چوو به‌ر به‌ر وچکه‌که و خوئی به‌کالا^۲
نه‌کرده‌وه وده‌ستی نه‌کرد به‌خو‌دوزین و نه‌سپی کوشتن .

(۱) — هه‌مایی جانی : له‌هه‌ندی لادیی کوردستانا و اباهه
لادییه‌کان — به‌تاویه‌تی ده‌سترویشتووه‌کانیان — له‌جووره
هه‌ماییکا خویان نه‌شون پی ی نه‌لین (هه‌مایی جانی) .
له‌یسا چیغلیک نه‌گیران وچی ده‌رگایه‌کی بو‌هه‌هیلنه‌وه بو‌هاتو
چو . سه‌ره‌که‌شی جاجیمیکی گه‌وره‌وه نه‌ستووری پیا‌ده‌دن
ودووسی به‌رچیغی نه‌ده‌نه به‌ر تاوه‌ک خپوه‌تی لی نه‌کن .
باش نه‌وه گه‌لاو گول و بو‌شوور به‌لاشیکی زور نه‌هین وله
ناویا نه‌یسووتین به‌وه گه‌رمی نه‌کن . له‌ژووریشه‌وه نه
منجه‌لی گه‌وره گه‌وره‌دا تاوه‌کولین و خوینی پی نه‌شون .
له‌لاذیکانی که‌رکوکا نه‌م ئیشه له‌ژوورا نه‌کن . به‌ین و
بشقیکی زور نه‌خه‌نه ژووره‌که‌وه وئاگری تی به‌ر نه‌ده‌ن
تاگه‌رم دانه‌گه‌رمی نه‌وجه‌له ده‌ست به‌خوشتن نه‌کن . بیم
وانه نه‌م هه‌مامه له‌جافه‌کانه‌وه دا‌کوتووه .

خوئوئووه جله کانی ههر به کدرهه نه بوو . . I برات بی
 حهوت بهردیان دابوو به پستی چلگنی و بلکنیه کایا . جا نه گهر
 پرتابه و دوور به دوور سه لته کدی به ریت بدیایه ، بی سیو دوو
 نهت ووت له دووچهشن قوماش درواود . به لام که بی نزیك
 نه بووینه وه ، سه ریت نه کرد وهك دیو جامه ی راو له هشت نوولاره
 ههر لایه ی به جووره ریتالیک یینه کرابوو . کالو و مشکیه کدی
 سه ریشی به مه لای ماوهران له بهك جیا نه نه کرانه وه . چونکه بیره
 کالو له قهراغه کدی زیاتر بهك توژقال چیه ناوی بیوه نه ما بوو .
 که وایه کی ته سکی قارس کراوی هه . گه راوه ی له بهر نه کرد به
 قسه ی خوئی له قایمی وحی چاکیا وینه ی نه بوو ، بو به هه موو چاری
 به فیزیکه وه نه ی ووت : « برا که نه مه شه تان ییزیه کونه کانه ،
 ده سال زیاتره ها له بهر ما » . به لام نه گبه ته چونکه نه وه نده به

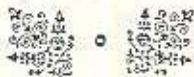
(۱) - ها = وا : قسه کانی لالوم ههر به شیوه ی

لادیانه نووسی ، بوئوئوئوئو به چه شیکی ناشکراو
 راسته قینه ژبانی دیهاتی بخزیه بهرچاو .

ئەسپون و گەلا كوتاك لەسەر كانی ئەبشت وەك لو كە ی هە لاجی له
دە لاوەشی بوو بوو دەو دە : ناچار ئە بوو خۆ ی رووت و قووت كرا یە وە
و درزی و دە زووی لی بگرتایە بە دە ستە وە و بگە و تایە بینە و پەر و :

(۱) — ئەسپون : بە دە گە ن هل ئە كە و ی له لادی ی

كانا سابوون بە كار بپێری له ناو گرانی و دە ست نه كه و تن .
اە بە ئە وە لادیە كان بە ئەسپون جلو كه لو پە لیان ئەشون .
ئەسپون خۆ ی ماددە بە كه له خاكو خۆ لی سابوون ئە چ ی ،
لە پێشدا له دوایك زور چاك ئە بكو تن ، ئینجا ئە یكە نه
سوینە یە ئە وە وە و بە چیلکە یە ك تی كی هە ل ئە دە ن هە تا
ئە تووتە وە و كە ف ئە كا ، ئە و هە لە جە لە كە ی تی ئە خە ن
و هەر له ناو سوینە كدا بە گە لا كوتاك تی ی بەر
هە ن ، هە تا چیلکە كە ی لی ئە بیته وە .

لهه مووی به لاتر و به گوته ندر پیلاره کانی پی بوو . . .
 جووتی که لاشی دوچی به سر بیوه بوو نه گهر چي چند
 جاریکش هورامیه که لاشکره کانیاں خه ربک کرد بوو ، نه گهل
 نه ودها هردوو په نجه گه ورده که ی له بیزاریا و دک تووله مار سه ربان
 کیسا بووه ددرده .

بیجگه له مانهش بشتینیکی سپی و اشی هماره بووی نه به ته بشت ،
 هه موو جاری سویندی له سر نه خوارد که شالی تورمه به وله
 هه رزانیه که دا نیو رووی پی داوه . بشتینه که ی به شلیکه وه
 نه به ست و کیسه به تووتی ورده ی پیا شور نه کردوه ، هر دمی
 ماندو و بی تاقهت بوایه له گیرفانی سه لته که به وه سه یله قورینه که ی
 و به رده نه تیکه ی نه حیایه ددرده و نه ی ووت : « با بو ندر پک
 تیکه ین » نه مجا چوار ه شقی لمی دانه نیشت وله سر خو سه یله که ی
 تی نه کرد و به پارچه یه ک بوو شووی دا گیرسا و تیزی نه کرد ، ورده
 ورده به دهم هوره کیسانه وه به پای نه دا .

لالو سه ره راي پيري و به سال^۷ چووني ، نه ت ووت
 کوراي چوار دبه ، به شو و به روز^۷ له کار ابوو . بيجگه له ووش
 تاقه چاپچي و دوکانداري دي که بوو . هر کاتيکيش (کاکلا
 آغا) ي خاوه ني گونده که ميسيکي پاره واني بيوايه نه ي نار دبه دواي
 نهوا بو ميشک گرتن . چونکه نشان شكين و تفنگک هاو پريکي
 به نه نگيو (۱) و دک خوئي له ناوايه کذا نه بووه .

نه ويش له بهري روز^۷ ناواي ديکه وه کوخته به کي چوار
 گوشه ي له شيوه ي دو کاتيکي بچکوله دا به ته بيان دروست کرد -
 بوو ، دهوران ددوره که ي به قوره سوور سواخ دا بوو ، سه ره که -
 شي به گه لالو زدل و قيسپ دا بوشي بوو . به لام له بهر نه ودي
 شوين دترگا که ي به خالتي ما بووه وه ، لالو شه واته که وه ختي
 نوستي بي اتايه تا که دمه را به يکي گه وره ي هه بوو نه ي نايه ناستي
 دترگا که ، و له ديوي نويشه وه کوله که به کي

(۱) — به نه نگيو : نه يين (فزايه که هس دستي به نه نگيو)
 وانه نشان شکيکي نه و تويه گوله به فير تو نادا و لوله ي تفنگک
 ناراسته ي هه رشتيک بکا نه ي بيکي و نه نگا ته ي بي نه گه ي نه ي

دار بهر ووي دوو له بي نه نايه بهر ، سهريكي له نه رزه كه
تونند نه كرددو سهره دوو به له كدي كشي له ده رگا كه قائم
نه كردد . نيتر كردنه ودي نه ختيك گران نه بوو .

لهم لاو له ولایي پيش ددی دو كانه كه يه وه دوو سند و وقه
چاي به تال دانرا بوو ، هه ربه كه چهند قاليك سابووني به زي
وهه ندي قاميشه جگه ره و دووسي پارچه بهرده نه ستي
وه به كدوو پاكت بهر ماخي له سه ر ريز كرابوو . خو نه گهر
سهريكت پكيشايه دو كانه كي يه وه به كه م شت كه باري سه رنجي
برائه كيشايت ، وه جاخه به قور هه له ستر او ده كي بوو كه به
شووشه شكاو و متو تو مو ورو و كوورزه كه ي شين بهر ده مه كه ي
رازاند بوو وه ، و قوري به كي فافوني نه نگ خوار وروي گه و ردي
خستبووه ناو . جار و بار نه گهر لاديه كان شهوانه سهريان
له ش گير نه بوايه نه چورونه نه وي كو نه بوونه وه بو رابوار .
دن . نه ویش نازا چا كه ي بو دهم نه كردن وهه تا خو نه ي
بردن به لادا هه ر هيقابه تي خوش خوش و قسه و باسي
عه نتيكه ي بو نه گيرانه وه .

له ناو فرستی کوخته که دا نه وه نده ی فورلای بیژنگی ، خو له
 له هرزه که دهر درابوو و شوینه که ی باش سواخ درابوو وه
 و کرابوو نه ناگردان ، بو کاتی سرماوسوله ی زستان . له بهر ی
 نهو بهر ی شهون دوشه کیکی گوره و بهر یان داخرا بوو ، نه گهر
 پاتایه و له دوور دره بهر چاوت بکو تابه وات نه زانی بهر -
 که که ی خامه و له کونیا چاکی گرتوو . به لام نه گهر
 له روه ژبکی قور و بارانا سهر یکت له لاولو بدایه و ناچار بیوو تابه
 به چوونه ژوورده ، نه و له نه ویش به ناچار ی له سهر
 دوشه که که ی خو ی دای نه نایت . ئینجا به چاکی بو ت
 دهر نه که و ت که بهر گه که ی خامی چوپان نه ،
 به لکو نه له وه ختی خو یا قوماش بووه و دهستی روه ژ-
 گار بهر بهر ره ننگه که ی لی کردووه تهوه ، و له
 شوین درابویه کانی شیوه کولکه که ی ناوی هاتبووه
 دهر وه . له و لاشه وه سهر نیی کی خر و در یژ کوله ی

له چیتی شیر کفنی کراو و به نارد دساوهر ناختر او دانرابو و
وهك باگردین نمت توانی بیخ زنجیری تی بخت و بیه یته سر
بان بو بان گیران . بیجگه له مانه جاجیگی کونهی رنگ
روبویشی هه بوو به شو به خویا نه دا و که سه ماشی بوایه وهك
کولوانه نه بیسته کولی و سهری به سهر ناگردانه کی دا شور
نه کرده .

له ناو کوخته که دا سی سنگی دار به دیواره کانا چه قیرابوو ،
به یه کیك له وسنگانه دا چرا به کی دهستی هه لو اسرابوو بلوره که ی
له دوولاهه گرده بر شه تی بردبوو ، ده ورو بشته که شی له تاردوو که ل
به جوړی راهش دا گه را بوو هه چهنه دای نه گیرساند به قسه ی
خوی نه ونده ی چرا ی دزیك شه و قی هه بوو ، به لام هه
که سیکی تر بیدیا به هزار سویندی نه خوارد که تیشکی گوله
نه ستره به کیشی نه بوو له شه ویکی نه گوسته چوا .

۱ — اه لادی اجیاتی ار که به نامه برنج و نارد دساوهر و کولک
نه که ن به ناردخن بو دوشه و سهرین .

به سنگه که ی تره وه کیسه به کی خامی چلکنی ردش دا که راو
هه ل و اسرا بوو ، لالو که ریم هر چند بچوايه شار بو چا کرین
له گه ل خوئی نه ییرد . سنگه که ی تریش لنگه ده رپی به کی بیا
کر ابوو به لام به ده رزی و دروومان سه ره ته سکه که ی هیترا بووه
وده یه ک و کر ابوو به تووره که بو شه کر .

لالو له بیشت کوخته که به وه کولانه به کی گه وردی به قور و
ورده به رد دروست کرد بوو بو سه گه نازداره که ی
که ناوی نابوو (بو ره) . بیر سه گه نه وه نده
خوشه ویست و شیرین بوو لای هه تا پی بکرایه خزمه تی نه کرد ،
بگره له ده ی خوئی نه گیرایه وه و نه ییدا به (بو ره) . هر چه نده
(لالو) سه ریشی بچوايه نوژی نه نه چوو ، وهه تا ده مه ره که ت
کا له خواترس و تو به کار بوو ، که چي خوشه ویستی به رام بهر
به سه گه که ی به را ده یه ک بوو جارو بهر سلې له گاروی و ده ست
نوژی شکان نه نه کردود ، وهه موو جار یه ک نه بگوت : « خوژ با گشت

که سیک هیئندی سه گی به و دفا وایه^۱ ، نه و سا^۲ هم دنیا به
 له جی به تر نه و^۳ . ئیتر هه موو روژیک^۴ نه گهر خوئی بی شیو
 سه ری نابوووه هه نه بوو مشووری بوژدی بخوار دایه . بو
 رهش بوژه نه بوو ، سه گیکی هه تا بلیت^۵ ووتوو ووزیا و زبره ک
 ونینگر^۶ بوو . نه ک هه به نه نیا پاسی کوخته که ی لالوی^۷ نه کرد
 و بهس ، به لکوو پاسه وانیکی نه مینی هه موو دی به که بوو .

- ۳ -

لالو^۸ تاقه که سیک بوو له دی که دا خزمو که سو کلری شک
 به نه برد ، چونکه وهختی خوئی له دی به کی تره وه هاتوو و له وی
 نیسته جی بوو بوو . جاله بهر نه وه دانیشتوانی دی که هه چهنده
 بهر دوروو و بهسر زاری هیچیان دهر
 نه نه بری ، که چپ وه کوتر له دلا^۹ حه زیان

(۱) — وایه = بوایه . (۲) — نه وو = نه بوو

(۳) — نینگر = بهسه گیکی نه لین که موهرنی و که هیرشی برده

سهر ئیچبره که ی پی نه موهرنی و له بشته وه به دزیه وه قانی بگری

له چاردي نه نه کرد و به چاوی ییگانه ته ماشایان نه کرد ، ته نها
 سه باردت بهودی که له قه و مو قیلهی نهوان نه بوو . به لام تاقه
 که نجیگ هه بوو لاووی چو بوو به دلدا و به ده می خووی خوشی
 نه ویست ، نه ویس (بر ای هه فنه نی) ماموستای قوتابخانه دوو
 یولییه که یی گونده که و ماموستای تاییه تی منداله کانی (کاکلا
 ناغا) بوو . نه م بر ای هه فنه نیه کارایه کی هه تا بلیت قسه زان و
 چاپ نووس و رده وشت سهیر بوو ، زمایکی مقهستی وای پیوه
 بوو نه بتوانی هه به قاله یی ده م خووی لای گورگ و مهر به جاری
 خوشه ویست بکات ، به تاییه تی لای لادینی و مسکینه کان ، وه که
 نه چروه ناویانه وه دائه نیشت ئیر هه موو قسه و باسیکی له گه لیا
 نه وه بوو ، (لادینی بهش خوراون ، سه یان و جوتیار غه در لی
 کراون) و به گه ریه وه له م با به تانه نه دوا وله هه مان کاتا رفیقی
 زوری نشان نه دا به رامهر به ناغا و دهره به گک . که چپی له هه مووی
 سهیر تر نه وه بوو بر ای هه فنه تی تاقه که سی بوو که (کاکلا ناغا)

برسو راي ته وای پی نه کرد و نیستی دلی خوئی لانه در کاند.
 هتا بگره کرد بووی به نه میندار و با و بر پی کراوی خوئی . نه ویش
 به زوری کاتی دست به تالی لای لالو نه برده سهر . و هر
 چند قسه ی بولالو بگردایه ، لالو گوئی ی بوشل نه کرد و بزبه ک
 نه هاته سهر لیوی ، وادیار بوو قسه کانی (بر ایمه فهنی) ته و او
 کاری تی نه کرد . خوا هه ن ناگری لالو خوئی ک بر ایه کی
 رو و خوش و قسه زان و بی و هی بوو . له بهر نه وه به نا چاری
 خه لقه که نه گهر جارو بار پی ایش بوونایه خویمان نه کوتا بو
 کوخته که ی و وه ختیان له لای نه و نه برده سهر . به کومه ل نه هان
 دوره یان لی نه دا و نه ویش قوریه چاکه ی نه خسته لای آگره وه
 و بوئی دم نه کردن و به سهر گوزه شته ی خوش خوش و گالته و
 گه په وود رایان نه بوارد . اینجا لالو هر نه و نه نده بکه و تابه
 قسه کردن و گسیرانه و هی باسی کور بی خوئی ، اینر قهت
 مه برسه . ۱ چیر و کی زاوای نه گسیرایه وه سهر به قوری پی
 نه هاته یکه نین . خو نه گهر به تابه

وليت پرسیایه : ئهري لالو گه يژنه گهت مراد ؟
 قاقا دهستی ئه کرد به يککه نين و ئه يووت : « وه خوا براکه
 ژم نه هاورد گه . ئهري والله هيشتا بوخچه ي نه کراوم » جا
 ئه گه ر ييت بووتايه : ئه ي بوچی ژنيک ناهيتي ! بابنه و ه جاني
 کویره وه سه ر نه نيته وه ؟ !

زدرده بهک ئه هاته سه ر ليو ي و ئه ي ووت : شوکر
 له سا ي خوا و ساري تو وه وه جاني کویره ناوي^۲ هه تا خو م هام له
 دونه ادا هه ر چا تان وو^۳ ئي نه ئيم که خو يشم مر دم که سيک هه ر
 ئه وي^۴ جي وه جايه که م کویره نه کاتو وه^۵ .

هه ر چي دهستی هه رزه کاران بوو به زوري با سي رو ژاني
 زو و بان لي نه زسي ئه و يش ده ميکي و ئه چه پانه وه دهستی به قسه
 کردن ئه کرد . ئه وانيش به و ورد و در شته وه
 هه موو گو ي بان بو شل ئه کرد و رو و بان

۱ - وه خوا = به خوا . ۲ - ناوي = ناي . ۳ - وو
 = بو . ۴ - ئه وي = ئه ي . ۵ - ئه کاتو وه = نه کاته وه

تي نه كرد . ايتر هر نه ندهت نه نراني قسه به كي واي دهر
 نه پهراند به جاري نه ياندايه هاردي پيکه نين چونکه لالو هموو
 باسيکي به پيکه نين و به زمه وه نه گيرابه وه . .

هزار که ساسي و دهردي سفري خوئي باس نه کرد ، که
 چي به که ددنگ باکي بي نه بوو . تاقه به که شت نه بي لالوي
 به ست نه کرد وه له دين دهری نه کرد ، نه ویش باسی سالي قاتوو
 قره بکه بوو . . . چونکه هرچهند کارساتی گرانه که ي هره
 ييشوويان بي بگيرابه وه ، ايتر دوزمنی گيانت بي دم و چاوي
 گرژ نه بوو و مره نگیسي نه هيناو نه رد و هرچي له دليا بوو هلی
 نه رشت وه نه ی ووت : « آی روله ياخوا هرچي بسوولانه و
 شایه ی وه (محمد) » هاورد که نه یوني^۲ والله باوک وه کور^۲
 خوئي نه نه دا ، وه کور^۲ له دم باوک خوئي نه فراند . وه ره قه دته و
 شيخ قادر کهس نه زانه پام نه سوا هينده
 نه خولامه وه و^{۲۷} لاکه توپوئيک ،

۱ - وه = به ۲ - ويني = ييني ۳ - وو = بو .

وو^۶ قومە خوینی ووشکەوہ بوو ، وویەک دوودەنک خرانووک
 وسی چوار بەر ووی تال^۷ کەچی لیم چووونە قانی ، . . . ھەر
 لەو گرانەدا باوکم و ھەرسی براکەم لە پرسیانا وون^۲ وەسیاقەیی
 ئێوہ وەتیان وەفاق تەنیا وو^۷ نەگویت^۳ و خاکەساری ھێشتوہ .
 گرانی گرانی تەوو^۴ ، نێوہی ئومەت مەھەدی قر کرد . خو^۵
 کاشکای ھەر گرانی وایە^۵ وەخوای نەدیە رشانەوہ کادە بەردی
 داوو^۶ وەبشت گرانیە کەدا . قورحان لە مەجینا وی^۷ و گوئی
 شەیتن کەرویی ، دەردنک داگەفت ھەر لە خو بو پیاو ھیلنجی
 ئەدا و ئەکەوتە قلیپ و قۆپ رشیانەوہ^۸ و دەست وەجی ئەمرد .
 ئیتەر خو وای لی ھاتوو^۹ کەس لە ژبان خوئی دل نیا تەوو .

-
- (۱) — چووونە = چووونە . (۲) — وون = بوون .
 - (۳) — نەگویت = نەگیت . (۴) تەوو = تەبوو .
 - (۵) وایە = بوایە (۶) — داوو = داوو . (۷) — وی = بی .
 - (۸) — رشیانەوہ = رشانەوہ . (۹) — ھاتوو = ھاتوو .

جارائيش ورك ئېستە مزمەبيل^۱ نەو و نەشربخە قول^۲ بياو
 ددرزى ئازن كا . خەلقى گشتيان ئەچوونە مزمەوت^۳ دەستيان ئەكرد
 وە سالاوت دان و گريان ولە خوا پارايانەو^۴ ، ولە دىي بەكە و درايان
 ئەكرده دىي بەتر . بەلام ھەر ئەو ئەدەت ئەزانى خواقارى لە
 دىي كەي تىرش ئەگرت و رەشيانەو^۵ تى ئەكەفت^۶ ، وە گەلە
 خەلق ئەمردن ، تاواي لى ھاتوو^۷ تاقي بياو خيەرە و مەند گەرد
 ئەو و نەو^۸ (۶) و بەكەنيان ئەورده (۷) سەر قەوران (۸) و ئەيان ناست
 ، ھەتا ئەھاتوو لە نيودى رىگابەك دوانى تىرشيان ئەرەشيانەو^۹
 و دەر، ولە ئاز گەنيان ددر ئەچوو . ناچار ئەوانيش ئەگەر انو^{۱۰}
 و ئەيان ناستن .

-
- (۱) — مزمەبيل = مضمەد . (۲) — مزمەوت = مزگەت
 (۳) — پارايانەو — پارايانەو . (۴) — تى ئەكەفت —
 تى ئەكەوت . (۵) — ھاتوو — ھاتوو . (۶) — ئەو و نەو^۵
 — ئەو و نەو^۶ . (۷) — ئەورده — ئەورده . (۸) —
 سەر قەوران — سەر قەوران .

خو^۶نهشتن هه^۱وو^۱ نه^۱کفن ، هه^۱رکهسی زایه وایه بی ئاو
 و بی یابین مه^۱خرایه ژیر خا^۱ک . رو^۷ژ نه^۷وو له^۷دیگی ئی^۷مه^۷دا که
 دوو سه^۲ی^۲ مان^۲ زیاتر وو^۲ ییست تاسی که^۲س نه^۲میری . ئیتر
 سه^۳ر^۳ان نه^۳یه^۳شینم له^۳و ئو^۳ایه^۳ که^۳وردیه ، من و پیره^۳ژنی سه^۳
 سه^۴خت رزگارمان وو ، من رووم لیره^۴کرد و نه^۴ویش نازانم
 ملی وو^۷ کوی^۷نا .

خو^۶ جو^۶کات و دس^۴مانلیش^۴ له^۴وه زوو^۶تر گو^۶ر^۶ وه^۶ گو^۶ر^۶ چي ،
 سال^۵ دهری دوانزه^۵ی مانگی خه^۵ریاک شه^۵ر^۵وه^۵ لار^۵وو . سه^۵ر^۵م^۵رای
 مه^۵وه^۵ی گشت مه^۵م جوانانه^۵ی نه^۵گرت وه^۵زور^۵ زور^۵داره^۵کی جل
 نه^۵سه^۵کزی نه^۵که^۵ر^۵نه^۵وه^۵ر^۵ وره^۵وانه^۵ی نه^۵و خوارانه^۵ی نه^۵کردن وو^۵
 شه^۶ر^۶وله^۶خو^۶تو^۶خو^۶ر^۶ایی و ده^۶کوشتنی مه^۶دان ، هه^۶ر^۶قه^۶داشه^۶ کانی^۶ و ده^۶ک^۶واشه^۶ی

(۱) هه^۱وو^۱ = هه^۱وو^۱ . (۲) — دوو سه^۲ی = دوو سه^۲د .

(۳) — زیاتر وو^۲ = زیاتر وو^۲ . (۴) و دس^۴مانلی — عوسمانلی .

(۵) وهر = به^۶ر . (۶) — هه^۶ر^۶قه^۶داشه^۶ کانی — نه^۶ر^۶قه^۶داش

به^۶تورکی مانی برادره^۶، کورده^۶ کان به^۶ سه^۶ر^۶بازه^۶ کانی عوسمانلیان

نه^۶ووت نه^۶ر^۶قه^۶داش و اتا (برا ۱) .

برسي دي وودي^۱ نه گهراز ههركسي لاله ويچي زه خيره دي
 له مالي دا وايه^۲ نه يان ورد^۳ . نير خوشه رميان نه له ريش
 سپي نه كرد و نه له سهر سپي . وه ناره زوو دل^۴ خو بيان
 زيان فساد نه كرد و كچيان خراو^۵ نه كرد و مندال^۶
 سه ريشه كيان نه كرد و دنوك سونگيه هه . بكوزه و بیره
 هه خو بيان وون^۷ . مهري^۸ والله بياوم گهرك و
 بيورايه شو قهيك ارد له مال^۹ خو يا گل بداتوه .
 گورج (زهفتيه) نه هاته و يزه و زهوتيان نه كرد و نه
 كه سه شيان تير و يره نه كوتا . چه قووروت
 و و بسولمانى بيتوانايه بيته خيو^{۱۰} كاره لايتك ، دست
 و دجى ژاندرمه كان ووك شمل شرا بيان نه مند و نه يان
 بهرا و يرگوو حوكاتى له سه ره . . .

(۱) — وايه = بو وايه . (۲) — ورد = برد . (۳) —

خراو = خراب .

(۴) — وون = بوون . (۵) — خيو = خاوون .

(۶) — ويرگوو = ضريبه .

خوداریان وه شاخه کانوه نه هیشت ، سهرباکیان
 له بنا ووروی^۱ ، ههتا و دکو ره گه کانیشیان له بن
 هه^۲ نه کهند و نه یان سووتاند ئینجا وه جی یان نه هیشت .
 بهم چهشنه لالو^۳ چند سالیکی ژبانی خووی برده سر
 له مواد یه دا بوو بوو به شووی ییکه نین و دل خوش
 کردنی لادییه کان . سهره رای نه و ژبانه ساده و بر^۴
 له نه بوونی و ماندوو یه تیه ، له گه^۵ نه هه موو ئیشو کاره
 قورسه ی به سهریه وه بوو به جی یان بیته . که به
 ددقیقه و نان سردوت و جهوانه وه ی بو^۶ نه بوو ، که چپی
 هیشتا هه ردم به نده وروو گه ش بوو . به لام^۷ . . . نایه
 چه رخی چه پ ره و به روکی به ردا . . . ؟ ا بواری
 دا له دنیا بچکوله تهنگو تهسکه ی خو یا بمیینه نه وه . . . ???

(۱) - ووروی = بروی .

تیواره به کیان نزیك ددی زهردنه بهر^۲ ، لهوا خوړ وده خنه
مچینه دم کول . مقو^۱ مقو^۱ بهك كهوته ناوډيكه وه . بهر دده ستو
نژكړه كانی (كا كلا نغا) كهوته چالاكي وده ستو برد وه هر به كه یان
به لایه كا ده ستیان كړه جرتوفرت . باش نه ختیک به كیک
له وانه خه بهری دا كه «دوو نه فنی ته به به بهر به ترو میل له
شاره وه هاتوونه ته ناوایی » . . . جاوډك كبرا باسی
كرد « به كیکیان ته نگه »^۴ - تووریكي كورته بنه ی رسته له به
وچاوبلكه یه کی ها به بهر چاوه وه ، نهوی تریشیان گمنجیكي
منان كار ه وده فترې گوردی ها له ن هه نگلدا . گوايه به ژن
هاتگن^۳ وو^۵ (په سوې)^۳ كړدنې زدوبه كانی هم دي به
وه هاما ن (كا كلا نغا) داوه زیون^۴ »

(۱) — به ژن = نه لین . (۲) — هاتگن = هاتوون .

(۳) په سوې = لادې به تسویه) نه لین (په سوې) .

(۴) — داوه زیون = دا به زیون .

(کاکلا ئاغاش خواهه ل ناگري پياوانه هاته دست ، زهر
 بهر درنگ وه خته ناردی چهند مريشکي کيان سهر بری و پياويکي
 ناره او روزه کافي نه و بهر ، بهر چينه به کي قهلا به چن تري ساداني و
 سه به ته به کي گه وره هه نجيره گولاوي هينا ، و دووسي زنه لاديشي
 بانگ کرد به و دمه و دهسته برنجيکي زوربان شته وه و چيشتيان بي
 گه ياند . نزيک بانگي خه وتنان سفره داخراو نان خوراو باش
 نان خواردن (ئاغا) ناردی به دواي (لالو کهريم) و (حمه ي
 دم راست^۱ و (کاکلي سه ي مسته فا) و (قاله ي شه فه زله) و هه شت نو
 ده که سي ترا که هه موو کو بو نه وه و به خير هاتني ميوانه کانين کرد ،
 سه ماو دريکي گه وره ي وه رشاو هيترا به ديوه خان و خرايه گيزه گيز .
 نه وه نده ي بي نه چوو دست کرا به چا خوار دنه وه . . .

(۱) — دم راست = له لادی به مختار) نه لاین دم راست .

(۲) — شه فه = شريف .

باش تاويناك (ئاغدا) پارچە قاتەزىڭى زەردباوي
 نوشته كراوى لەباخلى دەرهئينا ودايە دەست كىلراى چاويلكە
 لەچاۋ . ئەويش بەھيۋاشى لەدەستى وەرگرت ودايە بەر
 تىشكى چىرا لوكە كەي كە لەسەر كورسىيە كى بىچكۆلە دانرا .
 بوو . دواي نەختىك مورتلا كىردن و نى ورد بوونەوۈ ، بە
 ئەسپانى ودىك خوي قەدى كىردەوۈ ودايەوۈ دەست ئاغدا .
 ئاغدا ھىچ سى و دووى لى نە كىرد ووتى : « ئەفەنى چۆنە بە
 دلته ؟ » . كىلراى ئەفەنىش رووي كىردە ئاغدا و چاوي
 تەواۋ تى بىرى و بەدەنگىيى زور نىزەوۈ ودىك لەزىر لىويۈوۈ
 قىسە بىكت وەرماي دايەوۈ ووتى : « بەخوا بىرۋا ئا كەم
 ئەمە كەلسىيى ئەوتۈي بى ، بەلام شىيىكى تر ھەيە
 . . . » ئىتر ئاغدا نەي ھىشت ئەفەنى لەسەر قىسە كەي
 بىرۋا ، بەبەلە ھەلى دايە ووتى : « چۆن ئەفەنى چۆن ؟؟؟ ئەوۈ
 فەرموت چى ؟ ئەمە لەزەمانى رەھەتى باۈكەوۈ

هه به . خو ئەمە شتیکی تازه نیە لەنوح
 یەغەمبەر کۆنترە . ئاغا و دك لده و دوانیا ددر کهوت
 ئەمای بوو در یژە بەقسە کانی بندا تا بە کایرای بەسەلمیتی ،
 بەلام ئەفەنیە که گورج پی ی بری ووتی : « ئەزانم ،
 ئەزانم . . . بەلام نو جە نابت بو چي خوت ئەخەبە
 کیشمە کیشەوہ ؟ ئەتوانیت بەشایەتی ٥٠ چەند کەسیکی
 شارەزای بەسالاً جوو ئیسپاتی بکەیت کە بشتاوبشت
 خو تان خاوەنی ئەو زدوبانە بوون وەر خو تان
 بەرخو ئری بوون . . . »

ئاغا کە ئەمە ی گوی لی بوو سەریکی . راوہ شاند و
 زەبەک گر ئی و ووتی : (ئای . . . جا باشە ا خو
 ئەو شتیکی هەتا بلیت ئاسانە . جار ی لەم د ی بەدا
 ییاومان نیە لە (لالو کە ریم) پیرتر پی و کە سیشمان نیە
 و دك ئەو شارەزای ئەم کە ی نو بەینە بی) .

لالو که مهم فسانه‌ی ناغای نیست به بیگانه‌نیه وه هه‌لی دابه
 ورتي : نه‌ی نه‌ی ! نامه خوانم سه‌رسپی خه‌لق نه‌م‌دی به‌م .
 ئیتر خو هه‌رچیه‌ک له‌وی دانیشتیوو دایانه قاقای بیگانه‌ن . هه‌تا
 ناغاش گه‌لیک بیگانه‌نی ورووی کرده کارای نه‌فنه‌نی دپه‌ی
 ووت : (نه‌فنه‌نی لالو زور گه‌لته‌چی وفسه خو‌شه ، به‌ندی
 سه‌برسه‌ری له‌کنه . نه‌گه‌ر بلی‌بت یه‌او‌بکی هه‌تا دهم
 هه‌رکته‌کات راستگو وخواناس وشیرباکو له‌هه‌موو که‌سیک
 زیاتر ناگای له‌م هه‌سه‌و به‌سه‌به ، باوریش ناگه‌م کلوو‌ری
 دنیا‌ی بی‌بده‌ی چه‌قینک بدات به‌ناحه‌قینک . خو‌گریمان که‌سیش
 نه‌زانی لالو هه‌ر نه‌زانی نه‌ودته‌ی به‌چه‌وره‌چه‌له‌کی ئیمه هه‌به
 هم زه‌ویانه‌هی ئیمه بووه وتا‌یه‌فه‌که‌شمان نه‌گه‌ر نه‌یان به‌خشی
 بی به‌خه‌اتی هی‌همه‌ نه‌ویان داگیر نه‌کردوو وچاویان
 له‌مالی که‌س نه‌بووه . جا له‌به‌ر نه‌وه من
 دل‌نیام که‌خو‌اش هه‌ر لایه‌نی حه‌ق نه‌گره‌ی

ویاوی قیل باز سهره نگری وریسوا ته کات . . .
ئینجا که لقم فسانه بووده رووبه کی کرده لالو ووتی «توخوا
لالو وانبه . . . ۱۱۱۱» .

(لالو) ماتیك دای گرت وقه ده ریک و دستا ،
ئینجا وونی : « و الله بیژم چي ئاغا . . . ! دیاره
خوا هر لهر هق ئهوی ' » . ئهوی ووت و
بی دنگ بوو . دواى ئهوه دیوه خان بووبه جهنگی
مهغلووبه هریه که له لایه کوه ، دست کرا به باسی
(یه سوی) و (زهوی و زار] و ﴿ ناش و رندو
بهراو ﴿ . یاشان لهر خواستی ئه فنه په کان ئاغا
برباری دا سبهینی هه وو له مزگوت کوبنه وه . ئیر
ئاغا خه ریک بوو باسی کوبوونه وه که ی سبهینی ئه کرد .
بهلام زوری پی نه چوو لالو که ریم ئیرنی له دانیشتوانی خواست
وونی : ﴿ وه روخست ئاغا من ئه چمه مالووه ^۲ »

— ۱ — ئهوی = ئه بی . — ۲ — مالووه = مالووه .

نهختياك عه يو نهوي^۱ لي رانه کشيم ، گشت
 گيانم بهشي) . ناغا هر چهنده له پيشهوه زوړي
 لي کرد بپيستهوه وپي ووت : (ناخر له قسه خوشه کمان
 مه کم ، جاري شو زووه) . بهلام چونکه لالو ووتي هر
 له نيواره وه له شم ناکوکه وسهرم ژان نه کا . ناغا به ناچاري
 ماودي دا ووتي : (نهرويت خوا ناگادارت بي ، . . .
 بيرت نه چي به ياني زوو بپيت بو مزگهوت) . همه ي دم
 راستيش له ولاره هلي دايه و ووتي : وه خوا منيش چه زنه کام
 بره ووه^۲ ، نه مه سي ره وره به و که ژو کيوه وه ، که له کيوه کم
 کوشته^۳ ، شه کهت وماندوو نه و شاخو داخه م) . که ناغا
 زاني (همه ش) نيازي روپسته ودي هه به ، بانگي کرده لاي

(۱) — شه يو نهوي = عه يب نه بي .

(۲) — بره ووه = بره ووه . (۳) — کوشته —

= کوشته وه .

خويتهوه وشيئي چرپاند به گويي يا . مينجا (حومه)
و (لالو) ههردو کيان پيکهوه رويستنهوه . پاش نهوان
بهماوه به کي کهم خهلقه کهي تریش بهکيهک و دوو دوو هر
به که ملي نا بومالي خوي .

لهريگه لالو له حومه ي پرسي : « نهري برا که نهوه
نهوش بهت شا به ته چي وو ، و اباسيان لي نه کرد ؟ » . حومه
سهريکي راوه شانند و وتي : « کوره خوا سلامت کا ،
هه مووي ده ستياک سوينده بوي نه خوت وهيج تر . »
لالو که وو شه ي سويندي هاته گوي رهنگي زهرد
هه لگه را و به ده نگیيکي به شوکاوه وه و وتي : « هه ي
نهوي ؟ سويند وه چي ؟ وه قورحان ؟ » . حومه
زهرد بهک گرتي و وه را مي دابه وه : (نه ي وه چي . . .)
نه ي خوو وه مينجيل گاوره کانش

(۱) - نهوي = نهني .

سوئٽ نائهن^۱ ؟ ٽيمه گشتان بسولمانين له ساڻي
روح خاود ! » .

لالو به شپڙه بيڪهوه رووي ڪرده ڇهه ووتي : (نه زانم
گشتان شوڪر بسولمانين وشا به مان وه) محمهه^۲ (هاورد گه^۲
به لام وه خوا (ڇهه) قورحان فرنگه گورهيه) نه بچاره ڇهه
به خيسه به ڪوه چاوي تي بڙي ووتي : نه به ست چيه ؟ جاڍياره
قورحان گورهيه ؟ توڙ ڪورا^۳ قسه ي سهير به ڙيت ، نه ي
گوايه له قورحان گورهيه هس ؟)

ڇهه و لالو له مشتور دهه سون گه ايشنه به فرمالي (ڇهه) ،
و ڇهه خوي ڪرد به زور او دهر گه ڪي له پست خو به وه بيڪه وه دا
لالوش به ته نها به ره و ڪو ڇهه ڪي هه ڳاوي قورس و بي تڦه تانه ي
هه^۱ نه هينا . گهرداو وده شو و مه ي ڇهه يال^۱ ٿارام و

(۱) — نائهن = نادن . (۲) — هاورد گه = هيٺاوه .

(۳) — ڪورا = ڪورا

وسره وٽي ڪه ٿي ان شيواند بوو . . . لهر ڀڳه سهر ڀڳي هه لبري
 بوٽا سڀن ، ڇاوي به نه سٿي ره ڪان ڪوت نه درهوشانه وه وجر بوو
 جريويان بوو. مانگيش چواردي خشت بوو لهوشه وه به هار به
 خوشه دا ، به ته وه سهری ڏسما نه وه خهرمانه ی دا بوو
 و تيشڪه زيونه ڪي دا بوڻه سهر قهرانه ڪي نه و بهر ،
 وورده شووشه ي سهر گوره ڪان وڌڪ له ته نه لاس و دور
 له دوره وه نه بریکانه وه . ويته ي نه مانگه شه وه دلگيره له
 جو گه له نه وي ڳي بوٽا ڪ خوار دووا چهسپ بوو بوو . له ولاه
 بوٽو وقور ناوي ڳه ده نگیان لي هه لبري وو به خوڻندن
 . . . قه درياڪ (لالو) ته ماشاي نه م ديمه نه جوانانه ي
 ڪرد وٽي ان ورد بووه وه . ٿينجا هه ناسه به ڪي هه ل کيشا
 و به نه سڀا بي چووه ناو ڪوخته ڪا به وه و وه ڪ شوان
 تاڪه ده را به ڪي ڏا به وه به دره ڳاڪه .

که چووه ژورودوه گورج خوئی کرد به ژیر جیگا که یا .
 به لام نهوشه وه هتا رژی به هق بووده شه وگار کدی و
 نه وکردی که چي خه وله چوی نه که وت . هه ر گینگلی
 نه خوارد به ددی خمو مهراقه وه ، وک یر له شینکی زور
 گرنگ بکاته وه ، یان چاودر اوانی کارد ساییکی پرستم
 بکات کوا خه ریکه به خه گیری نه بی .

— ۵ —

به یانی گرنگی هه او کتون هه چي بیایو ناو ییوان
 و کوره کور بی ئاوا به که هه بوو هه موو روویان گرده مزگه وتی
 دی به که وله سر سه کو پانه کی کور یکیان به ست . زوری
 بی نه چوو کا کلا ناغا به خوویو ددوازه دستوبی وه ندی بر
 چهک و دوو نه فه نه که یی شه وی وه خو یان کرد به مزگه وته که دا .
 (ملا قدری رده خیل) که ملای مزگه وته که بوو

— ۳۲ —

و به خزمایه تیش نه گه یشته خیزانه کدی [ناغا] ، له و کانه دا
 له هه یوانه که قورانی به چهند سوخته به ک راه وان نه کرد ،
 که چاوی به ناغاو نه فه نیه کان که وت هه رنه وه نده پی کرافه قیه کانی
 به جی حیثت و به له پهل فه قیانه کدی هه ل کرد و به هه له داوان
 خوئی گه یانده (ناغا) و میوانه کان ، و هه ر له ری وه به کی سی
 چوار به خیزه اتی گه رمی کردن و وتی : [والله لازمه جه نابتان
 اعتدای تقصیر انم بفهرمون ، که شه وی ماضی نائل نه بووم به
 ترحیب کردن تان . واسطه ش نه وه بو و بعضی اشخاص له ناواپی
 (کویره دی) و ه شدی رحالیان کرد بو و قدومیان هیئا بو و
 بو و توجیهی . چهند سوآلیکی شرع و فتوی ، منیش مفطر بووم
 رغبه تیان تحقیق بکدم . و الا خوی متعال عالمی سرو الخفیانه
 مسئله دیانه نه بوایه ، اوضاع هه ر لونه ک بوایه میشر ف نه بووم
 به دیدارتان [نه وه ی ووت و تعبجار
 بانگی کرده فه قیه کانی بو دوشه ک

[۱] قسه کانی ماموستام هه ر به شیوه ی گوفتو گوئی مه لایان
 نووسی ، چونکه نیمه چیر و کیکی واقعی نه گیرینه وه جاله به ر
 ۹۹ ره پی و بسته هه ر که سه به شیوه ی راسته قینه ی خوئی بجه بنه به چاو .

و بهر و ووتی : « تا کورده هم مفروشاتهانه قلیلن بزانه چي
 له یی به نفلی کن بوئیره) که دوشهک و بشتی هینرانه خرمهت میوانه کان
 و هر که سه شوئی خوئی گرت . هر دانیشن و دانه نیشن ناغابه هر
 چوار لادا که ته چاو گیران و تاویکی چاک به دوه و رو بشتی خو یا به ل
 روانی ، و دک شینکی زور به نرخی لی گوم بوونی و به دوایا به عه و دال
 بی . له بز بانگی کرده خه لقه که و ووتی : (نه و کوا لالو که ریم)؟؟
 هه شه که نه ختیگ بی ده نگ بوون ، دوایی به کیگ له ولاره
 هه لی دایه وه ووتی : (و دخوا وادیاره هیشتا نه هاتگه ... شوئی
 به زای سهرم به شی ، ره ننگه هه ل نه تاوئی له خه و .) ناغاهه ر که
 نه وه ی بیست دموده ست به کیگ له مسکینه کانی راسپارد و و بی ی
 ووت : (هر ئیستا نه چیت بو مالی لالو که ریم و نه گهر نوستبو و
 خه به ری نه که به ته وه و له گه ل خوت نه به بیئی خو نه گهر هه لیش
 سا بو و خه ر بکی نیش و کار بو و ، نه وای بی نه لیت : فلانه که
 نه لی هه ر کار بکی به ده سنه وه به فری ی دا و هه تا بی ی نه کر ی خیرا
 خوئی بگه به ایته ئیره .) نه بی ووت و و و به کی کرد به لای نه فه نه

چاویلکه له چاوه کوه دېي ووت : (جهناب : لالو
 کزیم له کوانه وهه تیوی خو مانه ، و به جاز و جگر خر مه تمان نه کا
 منیش هر له بهر نه و به وا له نه ندازه به در دل نه وای نه کم
 و هر کانی و هختی کو کرد نه و هی ژوانه و ملکانه بی له و زیاتر
 به کسی که ی ناسپیرم چونکه دست پاک و به سفهت و دل سوژو
 سه راسته . نه ویش خوا هل ناگری هه تا بایت نیمه ی خوش
 نه و ی و سه ری له ری دایه بو مان . به خوا بگره جاری و ابووه
 سی شو و سی روژ خو له چاوی نه کو تووه پاس خهران
 وردزو مه رد زدی بو کردوین . . . له وده ته ی گرانیه کدی پیشووه و
 نه م کارایه هاتووه ته ئیره نه و حه له زه مان رد خه تی باو کم بووه -
 له و ده ووه هه تائستا نه ره خه تی و نه من هیستان هیچمان دل مان
 لی نه یه شاوه . که هاتووه بو ئیره و به نای بردووه ته به رخولی
 خوش بو ، نه ویش یوا وانه دالده ی داوه و زور حورمه تی گرتووه ،
 و هر ته گبیر و رایه کی بیوایه له پیشا نه ی
 نارد به دواي (لالو) دا منیش هر له سه ر

تهو داووده زمیره رُویشتوم و نهرُوم ، وهه تا له ووزه ما بووی
بارمه یه تیم داوه و دهست گیرویم کردووه ، له ری یی خواو
گورَه که ی باوکا (..) .

ئاغالم قسانه دا بوو کابرای قاسی ^۱ هاتهوه ووتی : (ئاغا ^۱
وهخوا لالو له ماله وه له ناو جیگ ادا که فتگه ، دور له گویران ^۲
بای لی هاتگه و یه ژیی ناتوانم له نهرزا راستو ووم) . ئاغا که
یه مه یی بیست نه ختیگ ره انگي تیاک چوو ووتی : (های به خیر
نه به یته وه ئاوا نه یی نمت ووت قلان که س نه لی بی ؟ ؟ ..) .
کابرای مسکین سهری داخست و به ده گیگی بره له شیرزه یه وه
ووتی : (به لی قوروان له فهرماشته که ی جه ناوتم حالی کرد که
چی ته ژای : حهرزی ^۳ بکه ییلاوه کانی نه نیمه بان سهرم ، ههر له
شه ویوه قه لیم دهستو ییم شکاگه ، ناتوانم وه یاوه بو یستم .
ته گینا ههر نه هاتمه خزمه نی) .

ئاغا به جاری رووی گرز بو و به توور یه وه ووتی : (بروره وه
بی بی ^۱ ، ئاغام ^۲ نه لی ^۳ ههر ^۴ نه بی

(۱) — قاسی = تیراو ، لام و ابه له « قاصد » هه ره یه وه هاتووه .

(۲) گویران — گوینگران . (۳) — حهرزی بکه = حهرزی بکه .

يَت . كهات مهلاقادر نايه ته لکور سيه کي بهسرا کووف
مه کات ددهست به جي چاک نه يته وه . دو عاي مهلاقادر به کاويه که
بو لهرزوتا . ده بر و خيرا که له گهل خوت بيته . . . راکه
ددي .)

مسکينه که مهر نهودندى بي کرا هي بي لي کردو
چو وه وه کن لالو کهريم) ، بهلام نه مجاره نزيکه ي نيو سهعا
تيکي خاباند ي چي نه لالو ديار بوو نه مسکين ناغا به ده مو چاوي
مر و مو چيا ديار بوو که به سته کي ته واو دا يگر تو وه نه گه رچي
به در يزي هم چند وه خته ييشي خوار دو وه ته وه وله دلي خو يا
گلي دا وه ته وه . جا که نه وه نددى بي چرو لالو و مسکين هر دوو
به جاري گور بان گوم بوو ، ناخري خو ي او نه گيرا بانگي
کرده (هسه ني نه به شان شکو) و بي ي ووت : (هر ئسته
نه چيت لالو کهريم نه که يته قه لان دو شکانت و راي
نه فر يتي بو ئيره) . هسه ن خهريک بوو وزاتي خو ي بدات بو
رو يستن ، لهو ده مه دا لالو و مسکينه که له دو وره وه هه نه ک

هه لئهك دهر كه و تن ههر كه نغا چاوى به لالو كهوت وهك
 گوئی دهمه و به بان گه شابه ووه وره نگیکی تر هاته رووی .
 لالو ههر چه نده به سه زاری هه نگاوی قورسی و بی ناهه تانهی
 دائه گرت ، که چپی که هاته بی شه وه هیچ نیشانه به کی نه خوشی
 له چرو چاویا دیار نه بوو ، ههر گه بشته جی ونه گه بشته نغا گورج
 بانگی کرده نزیك خو به وود ووتی : (لالو که ریم ! نه وه بوچی
 دوا که وتی ... ؟ چه خیره ته ??? ناده ی مه لا قادر وهره ئیره وه
 دو عابه کی به سه فرا بخوینه !) .

مه لا قادر ته زیمچه ئیرجیله سه دو به لك ده نکیه کدی له گیر فانی
 کهوا شوورد کدی دهر هیئا و که و ته ایو بزواندن و قوو هاو بشتن
 بهم لاو به ولای خوئی و خه لفه که دا و خیرا خیرا ته زیمحاتیشی
 به دهمه وه نه کرد . فه در یکی چاک نه مه ی کرد یا شان ووتی :
 (نیشانه لالا به هیمه تی جدی کا که جه دده و ئیفاقت
 دئی و عملت تیا باقی نامی مع مافی

ته گهر تقاضاي کردياسينيني مگر بيشت بوته نوو سته زده به قطعه به يك
مشع تغايبي بکهو به عظمی تر قودتا^۱ تعايقي بکه) .
لالو^۲ رووي کرده ناغا و به ده نگینيکي نالوز کاوی بچر بچر^۳ دوه
ووتی : (وه خوا ناغا ... دور له رووتان هه رچی گیاني خوا
داويه وه من هه ر له ته پال^۴ مه ر مه وه تا کی له نه نگوست ییم ژان نه کا ،
ته گهر مه ر ده خست بکردمايه ، بي قه بی وي بچو و مايه لی
راکشه امايه زور خیر ته گه بيشت ...) .

ناغا گورج هه لي دايه ووتی : (باشه ، باشه ... تو جار ي
ده ورو بيشت وسنووری نه و بارچه زه و یانه له به رده م نه مزاتانه دا
هه ل^۵ بلده ، نه و ساخوا حافیزت بي بچو^۶ لي بي پال که وه تاخوا
شفات نه دا) .

لالو^۷ که يک يو ی مات بوو و چاری برابه نه رزه که وله ژیر
لیوی خو^۸ به زده ووتی . (زده ی چي نه فهر موویت ... قوروان ؟) .

(۱) — شظحي تر قوه . به هه ر بی به ده فدی شان نه لین

رضا نهجبارنه به تونديه كړود ودراني داپهوه : (چوان زه دې
 چې . ? نه دې كوايه حبه دې دهر است هيچي بوياش نه كړدوويت ؟
 له خواو گوراي مردوان به زياد بي . نهوه ندمان زه دې
 هبه به يشو و شتمان لي نه حبه يته به هيشته نه لييت زه دې چې ا) .
 حبه له ولواوه راست بوودود ووتی : ا و دوا نغا دوي شو
 كاله خرمات جه نوت مهره خهس ووين ^۱ سرمان له قسه به
 تر كبرو ، نير به شردتم وه ستر ^۲ بي بي بيزم ، نوي دلت
 يسي ، ۰۰۰ قوروان ۰۰۰) .

لاله توذي سهرې بهرز كړدود و به دنگيكي نه سپاني وري
 له شازاموه ووتی : (قوروان نه زانم له سابي خوا و هيمه
 شيخ نه و اقادار گه دلايه وه زه دويتان فره هس . به لام به ژم كميان
 نه فهرموويت ۰۰۰ ! نهوه حبه خوشي هرزي جه نوتی كړد هيچ
 قسه و اس ^۳ و دهاي لانه كړد گم ا) .

(۱) - وزن = بوون . (۲) - وه ستر - به ستر .

(۳) - قسه و اس - قسه و اس .

ئاغا سەرىكى رئاۋەشاندا ووتى : دىنەي كۆنە سوۋقى ، سوۋرە
چىزار ، ئاۋايى غەبەزە ؟ . ئەبۇر دويى شەو خەمە بېيى
بوتىتايە .

لالۋ كەرىم سەرى نەختىكى تەر ھەلبىرى وبە دەنگىيى
خىنكادەۋە ووتى : (قورۋان قەرموت
سنوور ي چى يىزم ؟ چۆن ???) .
ئەمبارە ئاغا ھەردوو چاۋى زەق كۆدەۋە راست بىرە
لالۋ كەرىم وبىي ووت : « بەراستى وادىارە ئەم
نېمچە تايە خەلەفاندووتى كىرا » . ئەمەي
ووتو وىستى درىزە بەقسە كەي بدات ، بەلام كىراي
ئەفەنى چاۋبلكە شورەكەي سەرنووتى نەختىك ھىتايە
پىشەۋە لەچاۋى وگورج قەكەي بېي بىرى وروتى :
« ئاغا جەنابت مساعەدەد بىنەرموتى بامىن خالى بىكەم ، « ئىنجا
چەننر ھەنگاروتى لەلالۋ ھانە پىشەۋە ووتى : « لالۋ ، ئەو

زه ويانهي که نماغات بوئي ياسي کردیت بيمان بلي زانين
 سنووري هيو به که يان له کوي وده دست بي نه کات و نه گاته کوي
 ، وله نه ره آهي کي بووه و به کي فرو شراوه ، و چه ند ساله
 به دست جه نايي (کاکلانغا) و ديه . . . ۱ نه وسا نه بي له
 مه حکه مه شا هر چيه ک لي ره نه ياييت ، له و ايش نه وه بليته وه . . .
 ليتر هر نه وه ته) .

لالو کهريم و ده ک تاييک به هريابي ماتيک دايگرت و تو زايک
 وه ستا نه بجا ووني: جا وو چي ا گوايه نه م زه ويانه خراونه ته
 و در دست حاکم و حوکمته وه خوانه خواسته (?)

به لام بهر له و دي و ه رايي نه م پرسياره ي بلرته وه ، له بر
 نه فه نيه کنی تر هه ستايه سه ري و نه ختيک يان تو له که هه ل کيشا
 و قو پچه ي چا که ته که ي داخست و سگي دايه ييشه وه و وني ا به کم
 تو جه ناي و ازي لي بييه به امن تري بگه به نه م من شاره زاي

(۱) — وو چي = يو چي . (۲) — و در دست = بهر دست

دمو دوانی ئەمانەم) . ئینجا رووی کردە لالۆ و بپی ووت : (لالۆ ، ئەم زەویانەمی کە ئیستا ئاغا بوپی هەلدایت) (منازە) یان لەسەر ئەپی بەک بەک (تسویه) بکریڻ بوئەودە هەمووی بەک لانی بکریڻەو و تا بو بکریڻ . بوئەمەش چەند شایەتیەک گەرە کە کەسەرەو سنووری ئەوشوینانە بەتەواوی بزانی . و توش بەکیکی لەوانە ، ئیتر توچی ئەزانی لەبایت ئەم زەویانەو بەی بیلی ... ؟ ئیستە ئیمە تەنە (منازە کەرە کان) و (شایەتە کان) قەید ئەکەین و قەسە دەمیان و درۆ گریڻ و لای خویمان ئەینوسین دوانی محاکمە کەمی لەشار ئەکری ، .. ئیستە تی گەیشیت ???) .

لالۆ نەختیەک کە لەکەمی خوپی هەلکراڻد ووتی : « ئەقەنی توشە کر بخۆ : « غا خوپی جەناری قەوالەمی ^۱ لەخزمە تازیە ^۱ ئیتر ووچی گوا بە وامیلمی ^۲ لی بەیدا بووگە ؟) .

(۱) - قەوالە = نابۆ . (۲) - ییمل = منقس

ھەر ئەرۋەندە (لالۇڭكەرىم) ووشەي مېيلى ھات بەسەردەما ،
 ئاغا بە تورۇرەيە كەۋە دىنگى لى ھەلېرىي وۋوتى : (بەخۋا تۈۋ
 كاپرايە كى سازىندە ودرېز دادرىت ! تۈ ھەقت چىيە بەسەر ئەم
 قىسانەۋە ! سەلكى سېرىت ! قىچكى يېزىت ! چىت ؟ ئېستە
 ۋەختى ئەم قىسانەيە ؟ ... ئاخىر سەرۋ سەنەمەي چۈۋار رېزگارى
 لەگۈيى گادا نوستوروى ودىك تۈۋبۈۋ ھەرچى بۈرە پىاۋ ناكەسى
 بەچە ھەيە لىئان راست بوۋەۋە ... دەقسە بىكەقسە ! دەي !) .
 ئەمجارە (لالۇڭ) نەختىك خۇي كۆكردەۋە ۋە ھەيۋاشى تۈزى
 لە ئاغا ھاتە يېشەۋە وۋوتى : (قورۋان ھەردوۋ دەستە كانت ماچ
 ئەكەم ، پىلاۋ خۆت ۋە مندىلە كانت ئەخەمەبان سەرم ، بۈرە
 پىاۋچى راست بۈتۈۋە ^۱ بىم ودىقورۋانت ! توخۋا باۋزانم ^۲
 مەسەلە ۋە توۋاۋى چىيە ؟) .

(۱) — راست بۈتۈۋە = راست بۈتەۋە .

(۲) — باۋزانم = بايزانم .

ئاغا بەدەنگىكى يۈز لە گەلبىي وسەرزەشتۈرە دەستى بەفە
 كەدەوہ : (ئاخىر ھەي بى ئەقلى نەقام ۱ ئەي نازانى تەلەي
 كاك ناھەسەنى بەردەرەش لىمان راست بوو تەوہ وتەمايەتى ھەر
 بەقالەي دەم خۆي بىكايە يرا بەشمان ، وەزانى ئەمەش ئىش ھەتتە
 ۱۰۰ تىوہ ۱ ... ئىنجا ھا . . .) .

لالوۋ كەناوي (تالەي كاك ھەسەن) ي ھاتەبەر باي گۆي ،
 چاوي گەزىك داپچىرەي وتەماشايەكي دەورويشتى خۆي كەد ،
 كەسي يىگانەي لەناو كۆمەلە كەدا نەدەي جىگە لاوئىكي چوار
 شانەي تىكسەرەوي سىمىل سوورى جىل دراونەبى نەختىك لەبىشت
 ئەفەنىيە كەنەوہ بە چىچىكەنەوہ دانىشتىو ، پارچەيە قاقەزى زەرباوي
 لۈولە كراوي بەدەستەوہ كرتىوہ ... لالوۋ نەختىك نى وورد بوو دەوہ
 دواي زەرددەيك ھاتە سەرلىوہ ووشكە لەرزۈكە كانى ووردە ووردە
 لە كورە گەنجەكە زىك بوو دەوہ ھە ناگەبىشت بەردەي

وټيرې دهستي كرده ملي وتونډ گوشي به خوږه ووه و نهه لالو
 بهلای كوره ی ماچ كړد وچاوي پرې بوواه فرېسك و به دهم قولېي
 گريانه ووه ووتې : (توخوا نو كور كاكه هسه نې ؟ توخوا نو كور
 نهوي . . . ؟ ئې چاو زه مانه كوروي وليلا بي من دايه وو
 لالو هسه ن ، ده ست من يشكي وو نهو باو كه و دغيره ته ت ، ...
 نهري وخوا تفنگ برناو و ماينه شي هر له خوې نه هات ، هه تا
 نهو پياوو و هزاران كه س له ديوه خان نهوانانې نه خوار د . . .
 توخوا نو كور لالو هسه نې . . . ؟) . كوره به كزيه كه ووه
 وراي دايه ووه : (نهري وخوا من كور نهوم ، د باره
 كه تو باوك من بناسيت ، نه ش زانيت نه م زه و يانه حلال
 كين ؟) .

بهلام ناغا نهی هیسته سر نه ودهی لالو و كوره له مزياتو
 رازو گنهې بكن قايم نه راني

بسه‌ریا ووتی :) لالو به‌سیه‌تی هه‌له‌ومر‌ی وچه‌نه‌بازی ،
هم خه‌لقه هه‌موو چاودر‌وانی توون ، وهره چي نه‌زانی یلی
وله‌کورتی ییبر‌دوه .

لالو وادیاره بوو له نه‌زه‌که‌ی ناغا سه‌مه‌یه‌وه بو‌یه چهند
هه‌زنگاو‌ناک له‌کوره‌که هاته هم‌لاوه وبه چیچکانه‌وه دانیشت
وسه‌ری داخست وچاوی بر‌یه نه‌زی سه‌کو‌کته ، وبه‌ردی‌کی
بچکوله‌ی هه‌لسگرت وده‌ستی کرد به‌خت کیشان له‌سه‌ره‌وه
ناور‌شین کراوه وقه‌در‌ی‌کی چاک نه‌وه‌ی کرد . خه‌لقه‌که‌ش
هه‌روا بی‌ده‌نگ و بی‌ورته هه‌ریه‌که له‌شوینی خو‌یان ره‌ق
بوو‌بودن ... به‌لام ده‌نگی‌کی کوتر بر‌ی‌یه‌رددی نه‌و‌کشو‌وماتیه‌ی
در‌ی ، له‌بر‌ ناغا به‌قیژه‌به‌کی قایمه‌وه ته‌ی خو‌ری
: (لالو‌نیسته ن فسه‌بک‌یان بلی نایزانم ، نه‌ودنده به‌هر‌مان
مه‌گیژه . ده‌ی !!) .

بهلام (لالو) به نيک و به بهد و فرامی نه دایه وه وهك مسی
 له گوی کرانی . له بهر نه وه (ناغا ، ناچار بوو به توور زییه کی زشکاراوه بلی
 : « نه وه باویره یو گالی نه دهم لالو نه ردماش ! نه وه بو زمانت
 له گو که تووره ؟) .

لالو به ده نگیکی به شو کاوی له سه رخو نه ماودوه ووتی : (ودااهی
 قوروان . . . یزیم چه نه وامن ریشم چه مووگک وو و سه فرم له گوی
 قور^۱ نه لرزی گشتیم و دتاحت^۲ خواوه . . . و سه ریرد ،
 نیسته نه وی . . .) .

نیر به قسه که وه خنکا و بوئی تهوا و نه کرا ، بهلام (کا -
 کلا ناغا ، به نه رده به که وه هالی دایه : (نیسته نه بی جی بکهیت ؟
 نه نه وی بلیت : کافر نه بم و خوا لیم نه رنجی ؟ های ! های
 ! های ! به خوا شنبکی باشه بوچی من داوای کلرینکی نه هفت
 لی نه کم ! هه بی گهوجی ریزگاو ؟ شهره زاری نه مه دنیاو
 نه وه دنیا بیت !) .

(۱) قور = قور . (۲) تاحت = تاحت .

لالو به شپږمه زدينه كي ته واوه و درامي دايه وه (ناغا يم
 و دسپاقي ١ خوت و مال و مندالت من هر نو کړو نان خوړ
 ئي نوم ، ... به لام قورحان ... ها له مه جينا ١ قورحان
 ! ... قورحان و د قوروان اسم و ناوي ووم فره گه ورس سو ټند
 بي خوار دني چه و مر است چه و د درو ټياو نه کا نو غرو . . .)
 له مه دا بوو نه فنه په چاويلکه له چاوه که نه ختيک چاويلکه که
 راست کرده وه و ووتي : (ئيوه بوچي سر له لالو نه شيوتن ١)
 نه مه ي ووت و خيرا رووي کرده لالو کهريم و بي ي ووت :
 (لالو خو ټيسته هيچ قورنان و حديس له ناوانيه ١ توچي
 نه زاني بيلي دوايي نه مينيته وه سر مه سه له ي مه حکه مه نه و بش
 شينيکي و انيه کارنيه خوا ټاساني نه کا) .

لالو زه درده خه نه په کی برله شهرم و ته رتي هاته سر لئوي
 و به تيلاي چاو سه ر يکي تله ي کا که هسه ني

(— و دسپاقي = به ساقه ي .

کرد ووتی : (جاخاسه وو مه دکمه مش جواب نامه تی^۱)
وه دراما ...

نه بچار نه فنه تی دفتهر به دست گورج هلی دایه ووتی :
جا باییت به درانا خو سهرت نابرن لالو ! بوخوت له خزمهت
ژاغدا نه چیت که بیکی ناوشاریش نه که بت وله
خز به تیا نه که ریته وه) .

لالو که نه مه تی بیست هه سه به کی ساردی هه لکیشاو
ووتی : (جاخو من نابزم سهرم نه برن^۲ نه وان سهر یا وودک
منیان وو چیه ؟ سهرم و دقوراجی . و دلام^۳ یازم فورحان
ناکه فینه^۴ مه جینه وود ؟) .

نه فنه تی به بیکی نه بیکی وه و درامی دایه وه : (هی ا جافه بیچیکا !
باقورنان بکه ویتنه به بنه وه ! خواتر دروا که بت ؟ درو^۵ نه که بت ؟

(۱) - تی = دی . (۲) - نه برن = نه برن .

(۳) - و دلام = به لام . (۴) - ناکه فینه = ناکه ویتنه .

لالو ديسانهوه سهري داخستهوه وچاري بر بهوه نهرزده
وقه دريكي جاكبي دهنگ بوو . لهناكو دنگيگ داي
چله كاند ، ناغا شاندي بهسريا : (ئيسته لالو كهريم ! تاقه
بهك قسه ت لي نه پرسم جوايي بدهروه وهيچي تر : نه سويند
بخوونه قورزان بره يينه ... تو هم زهريانه بههي كي
نه زانيت ؟ ه .

كي چي لالو ورك قورقوشم كرايئه گوي بهوه ، چه ندفه
له دارو بهردروه هات نه وه نديش له ووه . نه مجاره ناغا خوي كو
كردهوه وچهندي بهك له لالو هاته ييشه وه وله بره به خه يسه لته كه ي
گرت وراي وه شاندي ووتى : (له گهل تومه ، تو ، ...
مردوويت ... ! نه گهر مردوويت با بزايين تاگورت بو
هه لئكه نيين ! ددقه بهكه فسه . چاك ان خراب .)
ناغا له گهل هم فسانه دا خيرا خيرا لالوي رانه ته كاند
وخه لقه كاش به جاري سه رسام بوو بوون نه يان نه زاني چي بكن
ورك هم به زمه له خه ورا بيين .

هموو چاويان برابره لالو کدریم وهر کسه له شوینی
خوبهوه ردق راوه ستابوو .

لاو به شینه بی دانه و بهوه و ته مای بوو قاجی ئاغا ماچ بکات
به لام ئاغا گورج و گول قاجی خوی کیشابهوه ووتی : (ماچو
مووچ یاره ناکئیسته نه بی فسه بکیت بزائم مه بهست چیه ؟) .
لالو کهزانی هیچ چاره ی نه ماوه وهر نه بی فسه بکات ،
مهجا به ده نگیکی به شو کوی لالهوه ووتی : (ئاغام ا وده فو ...
قوروان قور ... باوکت ... ووم . لیم کهزی ...
بیکهوه سنو ... سنووق سه ییغه مبه لیم کهزی ... نه م ئیشه
وهمن . . من ذکر یی . ههرشتی جه نوت به ژیت من سه رم ها
لهزی با . به لام نه قور ... قور حانه ا) .

لهم کته دا ئاغا فسه کدی نی برابره و وخت بوو
بدهسته کدی تری نه خنیك سهرو کوللاکی ❀ لالو ❀

بکوتیتتهوه . بهلام نهفنه چاویلکه له چاوه که گورج هستابه
سهرنی ودهستی ناغای گرت وله بهخه لالوی کرده ووتی :
(تو فرمو جهنابت دانیشی ، هه ریسته لالو قسه نه کات .
ئیر حه یف نه تو دهستی خووت له وه دا بیس نه کیت ؟)

ناغاهستی له چمکی سه لته یینه کراوه کزی لالو بهره انز کرد
ورووی کرده نهفنه که وبه توندیه که وه ووتی : نهفنه خووت
نه زانیت من مه بهسم نه وه نه نه گوی دریزد قسه بکات بانا
من له شه وئوه به ته ما بووم که به یانی له بیس هه مو که سیکا یینه
ئیره ، وکه هات نه وه بوودیت چون هاتنیک هات ... دوابی
خوون له سهر شایه تی نه م زمه رده به کم نه که وتوووه ، بهلام
نه م نه یه وی من ...)

وادیار بوو لالو نه م قسه نه ی دوابی کاری
له جهرکی کرد بوو بو به برسوله رزیکی زور و به ده نگیکی

تېڭەڭلاۋ و بەقۇلپى گرىبان خىڭاۋدەۋوتى : (ئاغدا گىبان بىم
ۋەنۇڭكەر سەيەكانت^۱ من ناۋىزم ۋەراست سو يۇند
بۇخۇم ... ! چە ... جا يە ... يە ...) .

ئىتر دوزىنى گىانتى ئەم قسە يەى (لالو) ۋەك فىشە كەشىنە
ئاغاي ىردبە خەۋادا ۋە جارىي چاۋى يەرى بەشتى سەرى ۋەەر
ئەۋە ندى بىي كرا ھەستايە سەرچوڭ ۋوتى : (ئىستە راستىە كە بىم يۇ
دەر كەوت ... بۇم دەر كەوت ... مە بەست ئەۋە بە بىلىت : ئەمەۋىي
بەدرو ۋەدەلەسە ۋەزورى دە گەنگ ئەم ملىكانە بىكم بەھى خۇم !
ئەتەۋىي ۋابىلىت ھەى دەۋىت باب ! ھەى سە گىباني بى سفەتى
قسە ترن ... ! ۋادىارە تۈنە خوش نىت ، بەرە شەسىل تۈپىت ئاۋا
... ! ديارە ... ديارە ... ئەۋە بۇ يە ئەت ۋىست نە يە يە تە ئىرە ... !
ئەم ... ھەپى ۋەبى سە گىباب تە ماعت نراۋە تە بەر) . لالو بە
رەگىيىكى زەردى ھەبىز كەۋەۋە سەرىكى ھەبىرىي ۋەدىسانەۋە ئىۋە
لەرزو كە كەي خستەۋە كار ۋوتى :

(۱) — سەيەكانت = سەگەكانت .

(قوروان پیلاره کانت نه نیمه بان سهرم ... توخوا حاجز
 ۱. یوه ... دنیا گشتی پیچ و دوور و ژبکو و هوریتوه ۲ . نیر و
 دنیا به وسو دینی قیامته ... یواو چون نه توانی خوئی شهره زار
 لای خواو دیوان مهشهر بکات ۱ . خو نه گهر تماحیش به ژیت
 نهوه قورحانه ره شه که یی اهم مزه و ته و شیخ قادر که س ۱ نه زمان
 خو بیان شه و در دارن ، نه گهر هر له کسه یه ماستوه هه تامریشکی
 هه تا ووزنه ۲ لاتی وه سالماها توئی ... ۱) .

نه مجاره ناغا هر نه و نده ی پی کرا راست به رزه و بلیز
 بووه و وقبرانندی : ه ووس به نیر ۱ سوال کهری سوال کهر به چه ی
 چلکاو خوور ووس به ... نه گینا زمانت نه برام . ناهفت نیه
 ریحوله کانت خو و ساودتهوه . . . بویه و اجاوت سوور بووه
 و زمانت به پیدا کردووه . تف قووه . . . له چاره ت اوا .)
 تینیکی گه وره ی هاویشت بو ده و چاوی
 لاو کریم ، چه ند بزیشکیکی چووه چاره

(۱) — حاجز مهوه = عاجزه به . (۲) — نه وریتوه =

نه بریتوه . (۲) — ووزن = زن .

سووره له لگه راوه فرمیسک تی زاوه کانیوه و خستینه بر ته یرت
 کردن ، وهه ندیکیش چوووه ددمیه وه و لپووه وشکه کدی ته بر کرده وه
 نهوی نریشی به ریشو سخیلیه وه گبر سایه وه نهت ووت چلووره به
 و به گوپسه وانهی لادی دا هاتوووه ته خواره وه .

نغا که نهوی له لایو کرد ، لالی دهست به جی ناردی
 ته ریتی رشت و به ته ختی ته ویلیا هاته خواره وه بیژاو چاوی و تیکه ل
 به تغه کهی نغا بوو ، وهر نهو دمه وهک و لاخی ژان کردوو
 هاته هازین و کف چه ندن . به لام له بر زمانه پزاوددی هاته
 گو ووتی : (نه ری بسوله اینه ... نه ها و دهق سی جزم نهو
 قورخانه ی هاله م زده و ته وهاله سنگ نه م هلا قادر حازریه دا ،
 هه رچی که به ژم راسته و دروی تیانیه یا خوا نه بهر ' من وه
 درو مال به کییک وه هی به کی تر بکه م خوا سه لب سه ره مه رگ و ورورده ش
 نهو سحانه م ^۲ کا که دامان به نه قهوره که وه ... نه مه زویانه که

(۱) نه بهر = نه گهر . (۲) - سحات = سهعات .

ئاغا ھەلى دان گىشى ھىن باوك ئەو كورەن وئىستەكى ئەو
 كورە وەشەرح^۱ خۇ ئەم مەسكەنەيە باش باوكى ... (لالو ئەو
 دەمەدا دەستىكى بۇ كورە كەنجە كە درېز كورد) . . . ومانف كەسى
 تى پىئودىيە . ئەودى رەھمەتى باوكى كوزراگە ئاغا گرتوويە
 ژۇر دەست خۇي ... » . لالو كە ئەودى ووت بەلایەكى چاۋ
 تەمانىيەكى ئاغاي كورد ، دى رەنگى بەچەشتىك گورابوو وەخت
 بوو داخى ئەم قىسانەى پى برېزىي ، كە چاۋى بەو كەوت نەختىك
 دەنگى زىم كوردو و ووتى : « جانىر نازانم لى ي كرىگىن^۲ ،
 نامخۇبان پى يان فرۇشتىگە ، ئەوە حوكمات چۆنى ئەورئەو كەيف
 خۇبەسى ... من بو ئەودى كافرنەووم . . . » . ئاغا زەر دەبەكى
 برە لە ئەزەبەتە سەرلېۋى ورووي كوردە كىراي ئەفەنى ووتى :
 « ئەفەنى توخوا تولى پىرسە^۳ بلى ھەى سەگابى زىرە بوزى
 كائەيس كەمت زەكبات و بەراتى ئەومەسكەنەوەر گرتووە ؟ » .

(۱) — شەرح = شەرح . (۲) — كرىگىن = كرىبون .

لالو^۱ نه مجاره به دنگي نه ختي قايم تر دوه له جاري پيشو
 ووتې : توروان خوښه گهر کهس نه بزاني جه ناو مه لاقدر خوښي
 نه بزاني ، نه زه کاته ي من ودرم گرنگه چوڼ ووه . خوښي
 ته شريفی قه بلاندو ويهسي ودهاره ، ودهاره که ي داود ته دست
 من و فېرمو ويهسي : قه وولي که ^۱ . منيش قه وولم کردگه .
 دوايې فېرمو ويهسي : دديوه خشه رده وده خوڼم . منيش و خشيو-
 مه ته ووه وده خوڼان . نيودش خوا ليان وده زياد کلوان که م نه خوڼ ،
 ودراموهر ^۲ گشت نه و نازونېحه ته يک دوو هوځه چهل توو کتان
 يې دا گم . خواليان نه شارينو .

ناغا خهريك بوو يته قسه ، بهلام زه رده خه نه ي ته فنيه
 گه نجه دفتهر به دسته که نه ختيك ساردي کرده ووه . له وده مه دا
 (مه لاقدر) نه ي کرده ناوردی دست پيشکه ري خوښي کردوبه
 توور يه يکي ته و او و به لوت يکي به نه نقه ست منگ کراوه ووه ووتې :
 (۱) — قه وولي که = قه بوولي که . (۲) — ودراموهر = بهرام بهر .

(لالو تهر ماش : خو بو منيشت خسته صفي متهمين . تو مهر
 ناما قووليک ته کيت بيکه ، لکن سهد ورايت ناکه وتي افرا
 به رجلي اسلام بکه بت ، بوختان کردن به اتباعي خوا ورسولي خوا
 کوفري مطلقه و مهر شخصيکيش کافر بکوزي حديسي شريف
 ناهموي دهستي سهوزه بي . چونکه قه تلي کوفار واجب الوجوه) .
 کاکلا ناغا که تهودي گوي لي بوو به جاري گري گرت
 وثير سيودوي لي نه کرد گالي دهستو بيونده کاني لي دا وتي
 : (نادهي هم سه گباني کافره بده نه به رشق .. نادهي به لقه
 فريشي بنهن له بيش چاوم ، نادهي سهري بنينه گوري باوکه
 تو بيوي) .

ثير دوزمتي گيانت بي ا ده دوازه زدلامي زه به للاحه
 لهنده هوور بو لالو راست بوونهوه وتي نالان .
 نهوندهيان يادا شره ودهر بيان به بهروه نه هيشت

لالو ته تاو پیری وزه پیری نی هه لدان وای لی هاتبوو نهی
 نه توانی خوئی به پیوه راگرچی ، ناچار دهستی کرد به بارانه وه
 ولالانه وه ، به لام هزار هاوار وقیزه وخوا وینغه مبر بوو لیک
 نه نه کرد . . . ناخری به شق له سر سه کو که فری بان دایه
 خواره وه . هتاوه کو به کیاک له بهر دهسه زبکه کافی ناغا دهسه و
 خه بخره نی کوتایه سه ری و خه ریاک بوو ونجر و نجره ی بکت
 به لام خواراستان کابرای چاویلکه له چاوکه هوه ی دی
 ده موده ست نرانی به سه ریا تووانی نکا له ناغا بکت وازله
 لالو که ریم بهین . . باش بوو لالو ئیشی به وه نه ختیاک چاک
 بوو ، نه گینا دمی بوو له هوت سه لان راست نه بووه . . .
 ئیتر له خوار سه کو که وه لالو یال لی
 که وت به کیاک نهی ووت ماره وده نه بان ووت مردووه .

ياش نهختيك ئاغا ههستا به سه ربي و خوئي ته كاندو به ده نكيكي

نوساوده ووتى : (ئىسته ئنوه چي نه فه رمون ... ؟) .

كاراي چاويلكه له چاو اچيكي ههلقورتاند ووتى : (به خوا
لام وايه و اچاتره ئمه هه لسگرين بو روييكي تر ، ئير و لا لوي
ناموباردك به زمي به سه ر هينان . به راستي ئاغا هيچ گه وردو
نجووي نه ماوه ... !) .

ئاغا گورج ههلى دايه ووتى : (به زمي چي ؟ به سه ري
باو كه كهس نه ناسه كدي ئيترنالي له م دي به دا بترئي ... تو خوش
يت عومري درزي هه ر ئير و به . ئاي ! به خوا باشه !
خو هه ر چي هه تيوجه و سه رسوا لكه هه به وه ك سنجوق ليان
راست بوو ته وه ! ئه ري با به نا هه قيان نيه هه موو ريخو له ليان
خو و ساوده نه وه . ئيتر بو چي هه رابان ! » .

ئينجا هه ر دوو نه فه نيه كه هه ستانه سه رني و
به رنو جيه كه ليان وردو وردو كه و تنه ري ووتيان :

(ٺٺه وانهروين بوڊي (چوارگورگان ، جاخوا ييڪا
 سبهيني زوو نه گهريئنهوه ٺٺه) . ٺاڻا ههرجهنده تيايانا ڪول
 وڪافر بوو يو مانهوه رقاره لتي ڪرڊن ، گليان نه خواردهوه ...
 نهوش ههتا بهر ٺوتوموئيته ڪه له گهليان چوو وخوا حافيزي
 لي ڪرڊن وياشرويشتن نهوان بهموئيڪهوه گهريئنهوه يو
 ديوه خانه ڪهي بهخوي وڪومه له خهله ڪهوه ... لالو بهتافي تهنيا
 له بهردهم سه ڪو ڪه دا مابهوه .

— ٦ —

نزبڪهي سعاتيڪي بي چوو ، لالو ههر چرچي انگي
 راڪيشابوو وله بهرخو بهوه وه ڪ گرانه تي دار نهی نالاند . بهلام
 له ناو ڪو له دهنگي ٺهسپاني رابهري ، ڪه چاوي ههل هيئاوسهريڪي
 هه لهری ڪهي له دهوروشي خوي نهدي جگه هاوري خوشه
 ويسته ڪهي نهني ! نهو هاوري بهی ڪه له ناو

﴿ ٦٢ ﴾

ھەمووی خەلقى ئاوايىكە دانەھوى پەسەند كەردىبوو . بەلى چارى
 بە (براىمە فەنى) مامۇستا كەوت بىجەمە بەكى رەنگاۋ رەنگى لە بەر
 كەردوۋە وجووتى سۈلى تازەى كەردوۋە بەسەرە نوچكى پىيەوۋە
 ۋە ئەردەندە سەرى خۆي چەور كەردوۋە روڧ بەئاۋچە وانىا يەتە
 خواروۋە ۋە بىرەنە ئەداتەۋە ، ۋە لەزور سەرىوۋە ۋە ستاۋوۋە ۋە بە
 ھىۋاش ئەي ووت : (لالۋ كەرىم .. ھەستە ! ھەستە !) براىمە
 فەنى لالۋي ھەستاندە سەرقەنگ وسەرى نايە پەناگويي ۋە بەچرە
 پىي ووت : (لالۋ ئەۋە چىت كەرد خاۋات گرىي ! ئەمە
 رۆزى ئەۋە بە مال ۋە ئان ! ئىمە ۋامان ووت ... ! رەكە
 تەزۋۋە دەستى ئۇغا ماچ كە ، دەي . . . تادەرى نە كەردوۋەت
 لەدى كە ئاخىر شەر . بەخا سۈيىندى لى خواردوۋەت
 ھەر ئىستە شار بە دەرت ئەكات (

نهمی بی ووت و خیراتی نه فاند به جی هیست لالو
 رنگی زرد هه لگه^۷ و ددهسته خویناویه کزی هینا به دده موچاویا ،
 هه موو له شیشی حلتانی خوین بوو . که سه یزکی جله کانی کرد
 ته ماشای کرد هه مووی هه لا به هه لان . کالو و جامانه که ی
 چند هه زنگاوی^۷ دور له خووی که و توون و سه بیه که ی
 له نرزد که دا فری^۷ دراوه و بووه بهسی چوار که رته وه ، کیسه
 تووتنه که ش بووه به تووی نه و ناوه . که نه می
 دی نه خنیک سه رسام بوو و ددهستی خسته ژیر چه ناگی
 ورده ورده فریسک^۷ هاته چاویه وه وخت بوو خوینی
 لاجانگه کانی بشواته وه ، به لام^۷ دانی به خو یا گرت و هیزی
 دایه بهر خووی و هه ستایه سه ری و به شه شه ل شه ل به ره و
 مای^۷ ناغا که وته ری . هه رگه میشته به رده می ماله که ونه
 که هیست ، ناغا له به نجره کوره قیراندی ووتی : (ناده ی
 بهو سه گبه^۷ بلین نه بهت ، کوره^۷ نه خله تا بن یه ان^۷

خوئی بخته ته وبله که وده) لالو سهریکی هرز کردهود اوپه نجهره که
وهردوو دهستی هه لبره یی و به ده نگیکی تاساوه وه ووتی : (ئاغاییکه
له راه خوا وه ولوود پیغمبره لیم خوش وه ئاغاییکه وه سنووق
سهر منداله کانت) .

ئاغاییکه هه هه هه نه عره ته یه کیلی دابه لام چون نه عره ته یه که نه ووره
له تاوانا دهنگی دایه وه ووتی : (لاجوسه گی مه گباب له پیش
چاوم . باگال نه ده م ته ووت کن . به خوا شتیکی باش باشه ا
پیاووتی خوومه یه ته وه ریم . لاجو سه گبابی بی سفت له بهر
چاوم ، لاجو ، دهی ... ئاودی کوره سه که کانی تی کن) .

(۱) — له لادی دا واپاوه نه گهر یه کییک که تنیکی له دهست
قهوما نه چپی خوئی نه خاته ته وبله ی مالی ئاغاهه ، جاناغا که نه مه ی
دی به زوری به زنی پیادیته وه و نه ی به خشی . خو نه گهر نه ی
به خشی نه راسزای خوئی وهر نه گری .

نیش هر هودنددی نه زانی دووسپی گه مالی زلهی در نامبازی
 بوون وقایان گرت ، نهویش ناچرما هوی بی لی سکت ،
 بهلام سه گه کان هه رلی نه بوونهوه و به جارک بووسه یان داوسه ز
 بهره و خوار بهره دوایان نا هالیره ها له می هه تا گه یان دیا نه یان د نریک
 کوخته که ی خوئی . لهوئی لالو هیزی را کردنی له بهر برآ
 له به لو بو کورت . نهوانیش د در فه تیان لی هیئا وه هر چی قاجو
 قولی هه بوو هه وو به که به بیربان وهینایانه خوین و به شیرزینی
 کوتایان به هرزا .

لهو دمه دا (بو ره) له بهردم کولانه که یا بی باکانه چه بو له ی
 دادا بوو بهزه ویا و ناگای لهم بهزمو ره زمه نه بوو . بهلام که
 لووردی سه گ و درته کی هاته گوئی و به ده گیه وه هات ، چاوی
 به لالوی خاودنی کورت وا دراو به نه رزا و خوین
 له نازی نه ندای نه چور پی . له بیته وه نه خیک چه به سا ،

لام وایه برّوای بهوه نه بوو لالو وای لی هاتی شایان نه
پادشاهی . ناخری . که بوئی دهرکوت لالوینه و لالو و هدر
نهوه ، نیتروفوی له دو نه کرد هه لمه تی برده سه سه گه کان و گه ماروئی
دان و باش شهزادی هو به هو توانی هه ردوو سی به کیان
که له یارچه بکا وله و ناوه دا بیان خات . نینجا دستتی کرد
به استه وهی خوینه که ی قاجو قولی (لالو کدریم) و به سه ریا
نه نوسکایه وه .

زوری پی نه چوو له نا کاو همه ی دهم راست به یدنا بوو
کدی سه گه کانی ناغا لهو ناوددا که و توون به
کوژرای ، نه ویش نه ی کرده نامردی

ده ليکشا به ده مانجه کي و دوو گولله ي نا به (بوڙه) وه
وخستي . بوڙه ده ستي کرده قور سکانده وه و لغه فرتي وه
خوښه کي خوڻا گه وزي نه دا .

ئينجا هات به لاي لالو کهريم وه ووني : »
وه راستي لالو سه به کت له خوڻت که رنه ا نهر ي
نهو که رتيه چي وو نه مر و که نواندت ؟ دک
شهره زار وي ناوا . جا توخوا تاله کوڙ کور هسه نه
گوچ نه مي و دکاره وه وو تو وا خوڻي وو
ريسوا کهي ؟ وه راست چي وو هاور دوويت
وه ديار ي وه زلفنجه زرد دت وي ؟ . . . ده تو ش هر و

ئەو دەشت^۱ وي، ئېتىر جارى سەرناكە يتۈە دەم دېيەدا (...).
 بەلام^۲ كە خەمە ئەم قسانەي ئەكرز دەنگ لدارو بەردەوہ
 مات لەلالوود نەھات . پاش تاوئىك خەمە بەجىي ھېشت
 وتي : (دەبرو^۳ توش بېخو^۴ ، بوژ وہ لەرى)^۲ . لالو ھەر
 وەراي نەداپەوہ و وردە وردە بەشە لەشەل خوۋى كوتا
 بو^۵ كوختە كەي و بەھەرچي حالئىك بوو كەلووبەلە
 كانى بېچاپەوہ كەھە موۋى بېخەفئىك وچراپەكى
 ئىنكەلىزى و بەك دوو توورە كە وچەنە
 قامىشە جگەرە بەك و بەك دوو پارچە

(۱) - دەشت وي = بەشت بى . (۲) - بوژ بە لەرى .

بهر ده نهستی بوو . گشتي خسته ناو جاجه که وه وگري به کي
 توندي لي دا و به هزار حال و نالي عهلي وه شاندي به کوليا .
 دوايي به هيواشي تاکه دهر به کي هه لگرت و ناي به دهمي
 درگاکه وه به لام نه مجاره لاديوي دهر وه ، وله سرخو که وه ته
 خوئي بو نه ودي کوچي . دوايي له و دي به بکات ، نه و دي به ي
 که ماره ي چل سالي ژباني خوئي تيا برده سر چل سالي
 ره بهق به موه خو شيو ناخوشيو نالي وشير ينه که وه .
 به لام هيج که سايک له خه لقي نه و ناوايه نه چوو
 آه نه نانت تاقه به کسيک نه دي مال ناوايي نه و کوچه پر
 به بنه تهي لي بکات . وه ک هر نه يان نا سيجي

يان قەت چاويان بە چارەى نە كەوتى . . . لە بەر ئەو ناچار
 بوو بە تاق تەنيا رینگە بگريته بەر بوو شوئيكي تر . كە چەند
 ھەنگاو ياك لە كوختە كەي ھات بەم لاوھ لە پزە اشتيك سلەمبەوھ
 لە ناكو چاوي بە (پورە) كەوت ئەنوز كايەوھ وسەري
 بەرز ئە كرددوھ و ئە بوست گور بەداتە خوئي بوئەوھى ھەستتە
 سەريان وەك جاري جار ان ويئە ھاورئي ئەم سەفەردى .
 بەلام ھەر چەندى كرددو كوشا پى نە كراراست يئەوھ ھەتا
 ئە ھات وردە وردە ھيزى لە بەر ئە پزە و ملی ئە شكايەوھ ، ھەتا
 بە جاري گيانى دەرجوو وە جوو لە كەوت . . . لالو
 نەختيك بە پى دەنگى ومانبەوھ روانبە سەگە كەى

نه بچار تماشایه کی نه م لار نه ولای کرد چاوی به لادیه کن
 کهوت هه ریه که له سه ربانیزه ی خوی وه ستا بوو . به لام نهو
 چاوه ی که گیرای به خه لقه که دا به تهوای نه ی بریه کس
 جگه (برایمه فه نی) نه بی که چاک چاوی تی بری
 وتاویک بو ی وه ستا ودک گه لیک شت له دلیابی ویهو ی
 هه لی ریزی به لام دانی به خو یا گرت رله جیاتی قسه
 زه رده به کی بر له نیش و نه شکه نجه هاته سه ر لیوی و نه بجا
 به کوله که وه یشتی له خه لقه که کرد و هلی ری ی نا.
 خه لقه که ش به سه ر گو یسه وانه کانه وه چاویان تی بری هه تا
 ورده ورده له چاو گوم بوو .

﴿﴾ ﴿﴾ کۆتایی هات ﴿﴾ ﴿﴾

پاشکۆ

چەند نمونە یەك

لەو

لیدوو انانە ی لەسەر «لالۆكە ریم»

نووسراون

عموم مردم عروف بزرنجی : لیونلین دوه در بیلیو گرانس میردی کردی
 ۱۹۷۵-۱۹۶۹ چاپین نم کوزن نایبارس کردی چه عمدا ۱۹۷۸

چند توسعه ریکی تر له روانگه یتکی جیاواز زهوه روانیو بانه نه
 رهفتاری ناغا و بهر هی زورداران که برتیه له دست یتیکه لاور کردنی
 موجه خوری هله پرست و بیرو کراتی له گول دهر به گدا بقو مودی
 به کتری و پالیشت گرنی رژی کویله به نی و مانه وهی بیسمی
 دهر به گیاهتی ، لهم توسعه رانه پیش که بابنه شیوا بان به دهسته وه داوه
 (جمال نهبز) (۱۳۲۲) که له چیرۆکی (لالۆ کهریم) (۱۳۲۸) دا وته یتکی
 زیندۆی زور بهی رهش و رۆته کانی کوردستانی خیتاوته پیشچاوه ،
 گهوانه ی که له ژیر باری ستم و ناخوشیدا نالاندۆبانه و چهماوهی
 ئهرك و نازار بقون . سه ره زای ئه مانه پیش وهك ئاله یتیک به کاره مینراون بقو
 زهوتکردنی زهوتی کهسانی تر و تو مار کردنیان به ناوی خۆبانه وه و
 ویستوبانه که شایهتی درۆبان پییدهن ، دیاره لهم کارانه پیشدا موجه خوری
 (نسویه) به شدارتیه کی تهواوی کردوه و هتلی مه بهستی بقو کیشاون ،
 توسعه ریش به راستگۆتی نیشانی داون و بابه یتیکی رالیزمی جیگره و تا
 راده یتیک ره ننگنه وهی چیرۆکه کانی (بله) ی تیا به دی ده کرتی و هه مان
 رهنگی بقو ریزراوه . کاکل ناغا دهبهوتی زهوتی یتدهره تایتیکی وهك (تاله) ی
 کالک هه من داگیر بکات و بیخاته سه سامانه کانی تری ، جوتیار یتکی
 به سالاجۆی هه زاری وهك (لالۆ کهریم) یش هه لئه برتۆن که شایهتی
 بدات و به مالی ناغا دابرتی به لالۆ کهریم لهم گرتیه به

(۱۳۲۷) په یتیکه له توسعه ر و ژشنبیره شاره زاکانی کورد ، له زۆر لایهنی زمان و
 ئه ده به وه بهر هه می به دهسته وه داوه . چه تده ها لیتکۆتیه وهی
 ژانسیبانه ی دهر یاره ی زمان و ریتۆسی کوردی خستوه به برده ست
 خۆینده وارانی کورد ، له رۆی چیرۆکه وه نهها (لالۆ کهریم) ی به دهسته وه
 داوه ، له رۆژنامه و کۆفاره کانی وهك (ژین و هه ناو و هیوا و دهنگی
 کورد و رۆژی نوئی) و گه یتیکی تر دا بابنه ی بقو کردوه به وه .

(۱۸۲) لالۆ کهریم - جمال نهبز - هه ولیر - چاپخانه ی کوردستان ۱۹۵۶ .

کاریکی گران دوزانج و ملی بو نادا ، ناغایش توکره کانی هان دمدا بو
 لآزاردان و دهرکردنی ، که هم دهوره پز شکستییه لالو کهریم و
 هلبزاردنی رنگای چهره سه ری و رازی نه بون بهو بار و زروقه ناله باره و
 نه بون به داردهستی ناغا روتینی گه شه داری چیرۆکه که به . به لام
 هه لوئسته له رۆۆکه کانی جوتیارانی هاوژی و یتده نگه بونیان له کانی
 لآزاردانی لالو کهریمدا جتی خزی نیه ، هه رچه نده گرنک پالهوانی
 سه ره کتیه که سه ری شوژنه کردوه ، مه سه له ی روشنی ری بیروژناک له م
 چیرۆکه نا جیتی تیزوانین و پیاچونه وهه ، (برابه فه ندی) که ماموستای
 گوئنده که به وهک خوئنده وارکی چاوکراوه ی نهو کاته زۆر جار باوه زی
 خزمه نگوزاری گه بانده به کهسانی دور و پشتی و جوتیارانیش
 تیی کو بونه وهه ... که چی له کاتی کنا لالو کهریم سه ری چی له ناغا
 کردوه و زمانی لئ تال کراوه . برابه فه ندی له باتی پته و کردنی بیروژی
 شوژن گیزانه و دلنه و این کردنی سه رجه م جوتیاران و شادومانی دهر بزی
 دهر باره ی نهو هه لوئسته ی لالو کهریم و له لاتیکی تره وه جۆشدانی قین و
 یزارنی له دهر قیندا به هوی سزادانی لالو کهریمه وه ، له م کاته دا دهر و رکی
 ئیفلیجی ره زاگران ده یینج که شتواندن رۆی گه شی رۆشنیره کانی نهو
 کاته به که مینۆی خه باتی پیا تیه زیوه . نه وه تا رۆ ده کاته لالو کهریم و
 ده لئ (لالو نه وه جیت کرد نه ره رۆزی نه وه به مال و یران نیمه وامان وت
 راکه تا زوه دهستی ناغا ماچ که ده ی تا دهری نه کردوت) (۱۳۹) که تیره دا
 سه رزه نشتی نه م جوتیاره سه ره رزه ده کات لهو هه لۆتستینا و نه نانه ت
 داوایشی یتده کات که کزتوش به ری بو ناغا . ره نگه تو سه ر و
 خوئنده وارایش تا راده تک بو نهو مه به سه بجین که موقی بن وره و
 که م توانست له هه مۆ سه رده مینکنا هه ن و یتوسته ئاشکرا بکرتن ، که

(۱۳۹) سه رجاوه ی یتسو (ال ۶۲) .

نهمه راست و چنگه‌ی پیتله‌بازی نیه ، به‌لام گهر گاوزیتک بدنه‌نوه بو نهمه
 سه‌رده‌مهی (نه‌بزی) نهمه‌جیروکه‌ی تیا تو‌سیوه که سالی (هزار و توشه‌د و
 په‌نجا و شش) ه‌لغو کانه‌دا و پیشتریش جموجوتلی جوتیاران به
 شتیره‌یتکی دیار دهرکه‌وتبو که لزور چنگادا نه‌ختی دهره‌به‌گک و
 زوردارانی هتیا‌بوه لهرزین و له ریکخراوتکی تابه‌تیشدا کوکرا‌بونه‌وه و
 خاوه‌ن به‌رنامه‌ی کاربون ، بزوتنه‌وه‌کاتی هورین و شیخان و ده‌شتی
 دزه‌پن و راپه‌زیه به‌ناوبانگه‌که‌ی جوتیارانی عربت نمونه‌یتکی ساده‌ی
 نهم خه‌باتنه‌. خو هه‌ستانه‌که‌ی (جوتیارانی عربت که له نهمیلوقلی سالی
 ۱۹۴۸دا روی دا بو یه‌کم جار له کاتی نهم هه‌لسانه‌دا جوتیاری کوردستان
 به‌شتیره‌یتکی ریکخراو دروشمی خه‌باتی دزی دهره‌به‌گایه‌تی هه‌لگرت
 چنگه‌ له‌مه نهم هه‌لسانه‌ی عربت دهری‌خست که راده‌ی تینگه‌یتی
 سیاست جوتیار له نهمجسامی راکیشانی لادئ له لاین شماره‌وه به
 شتیره‌یتکی دیار به‌رزبوه‌توه ، چونکه په‌شماره‌کاتی نهم هه‌لسانه‌ چنگه
 له داخو‌زیه‌ی گابوریه‌کاتی خوزان په‌ند دروشمکی سیاستیان هه‌لگرت
 وه‌ک لاردنی په‌یانی ۱۹۳۰ و نه‌به‌ستی هیچ جزره‌ په‌یما‌یتکی نئی له‌گه‌ل
 ولاته ئیمیرالیسته‌کاندا و کیشانه‌وه‌ی داوا‌س‌بازی یتنگانه و به‌ردانی
 په‌نده سیاستیه‌کان و ده‌وری ۵۰۰ جوتیاری عربت نهم داخو‌زیه‌یانه‌یان له
 شتیره‌ی برونیکه‌یتکی تابه‌تیدا نارد بو به‌غا) (۱۹۴۰) که نهم وه‌عی و همت
 به‌جیا‌وازی چینه‌تی و یتکه‌ل‌کردنی داوا‌کارتیه‌کانیان به‌چند داوا‌یتکی
 سیاست تروه‌ه‌م‌توی ده‌گه‌زته‌وه بو رۆشنیره یتکوشه‌ره‌کاتی نهمه‌کاته و
 به‌رهمی ره‌نج و کۆله‌دانی نهمه‌، که دلسوزانه‌ په‌یامی راستی و
 خه‌باتیان ده‌گه‌یاندنی و تووی بزوتنه‌وه‌یتکی خیرگان له‌ ده‌ر‌وندا

(۱۴۰) دکتور کمال معزهر محمد - کوفاری برابته‌ی - ژ ۱۱ س ۱ شوبانی

۱۹۷۱ (ل ۱۲) .

رواندیون تک هه‌لخپسکاندنیان بۆ کۆنۆش بردن و ده‌سته گرتن به داوێنی
 کۆیله‌به‌تیه‌وه . به‌لام گهر له رۆی هونه‌رتی ژمه‌سه‌له‌ی زمان و دازشتنی
 چیرۆکه‌که‌وه لێی وردیسه‌وه هه‌رزۆ (نه‌به‌ز) مان‌اوه‌ك چیرۆک‌تۆستیکی
 کارانه و خاوه‌ن به‌هره و سه‌لیته دیته‌پنشچار و ... چیرۆکه‌ تاقانه‌که‌ی
 له‌ ریزی پێشه‌وه‌ی به‌ره‌مه‌ رهنگیته‌کانی ئه‌ر سه‌رده‌مه‌دا ده‌وه‌ستی (۱۱۱) ،
 (جه‌مال بابان) یه‌ش چیرۆکی (جمعه‌ جامع) (۱۱۲) ی هه‌ر بۆ هه‌مان
 به‌به‌سته که بریتیه له هه‌واکاری کردنی عۆچه‌مخۆری ته‌سویه و
 ده‌ره‌به‌گه‌کان و گزێکردنیان له زه‌ویتی و زاری که‌سانی تر ، ته‌سه‌ریش وه‌ك
 فه‌رمانبه‌ریکی میرۆ و خاوه‌ن تاقیکردنه‌وه و سه‌رنج له‌م به‌اره‌دا به‌ ره‌وانی
 درۆ و ده‌له‌سه و چاوه‌زای ده‌سه‌لاتداره‌کانی ده‌رخسته‌وه و ئه‌و
 باسایه‌شی تاوانبارکردوه که ته‌نها بۆ سوودی ئه‌وانه و دۆر له به‌رژه‌وه‌ندی
 گشتی ولاته . خوێن‌مۆیکی وه‌ك کۆتخا همه‌زه‌ش دوا‌ی داگیرکردنی
 چهند زه‌وتیه‌کی ئاوان ، به‌مانه‌یشه‌وه نه‌وه‌ستاه چاوی بزویه‌ته ئه‌و
 چهند پارچه‌یه‌ی که پیاوچاگان به‌خشویه‌انه به‌ مزگه‌وت ، له ژۆیشه‌وه
 له‌گه‌ل فه‌رمانبه‌ری ته‌سویه رینگ ده‌که‌وت که سه‌رجه‌م زه‌ریه‌کان به‌ ناوی
 (جمعه‌ جامع) هه‌و ته‌ماربکریته ، که ئه‌م ئاوه له راستیدا نه‌بوه و به‌ خه‌یال
 دازاوه تا که به‌به‌ستی له‌م ئاوه ده‌ستکرده بۆ چاوه‌به‌ستی خه‌لکی بوه ...
 خۆ ئه‌هه‌ر رۆژگار وه‌رچه‌رخا و پرسینه‌وه هاته‌ کایه رینگای ئه‌وه‌ی بیه
 که بلن ئه‌وه‌تا به‌ ناوی مزگه‌وته‌وه ته‌سویه کراوه ، به‌لام ته‌سه‌ر له
 کۆتایه‌دا دوا‌زۆریکی سامانی هه‌تاوه‌ته رینگا و رۆشناوی ئومیدی
 گه‌یژاوه‌ته‌وه ده‌رۆنی زوره‌بی گه‌ل ، له سه‌ر زمانێ یه‌کیك له به‌شدارانی

(۱۱۱) ئۆسه‌ز له هه‌مو به‌ره‌مه‌کانیدا نمونه‌ی کوردی ئۆستیک، راسته‌قینه‌یه
 که به‌هه‌نگ ساغی زمانه‌که‌وه بێ .

(۱۱۲) بێشه‌ ۸ ماری ۱۹۶۰ (ل ۷۴) .

من كتاب "ملحق القصة الأولى" منشورات وزارة الثقافة والتربية
الجمهورية العراقية - صدر بمناخية بغداد ملحق القصة الأولى - بغداد -
١٩٧٠ - ٤٠ - ٤٥ - ٤٦ / ١٩٧٠ ، در المرحمة للطباعة - بغداد ١٩٧٩
ص ١٨٣ - ١٨٤

ومن النماذج الأخرى قصة (العم كريم - ١٩٥٦) المشهورة (لجمال
نهدي) والتي تتضح هي الأخرى قساوة الأغا الاقطاعي تجاه من لا يخضع
لمشيئته في ممارسته للظلم والظفر . فهو يحاول هنا الاستيلاء على قطع من
الأراضي تعود ملكيتها لشخص آخر . ومن أجل ذلك يقع اختياره على العم
كريم وهو جاورتي القرية الطاعن في السن ، ليكون أحد شهوده في اثبات
ملكته للأراضي لدى موثقي التسوية . ولكن لما كان العم كريم رجلا تقيا
متدينا ، فإنه يرفض الشهادة لصالحه ، وخاصة عندما يعلم بأن عليه أن يحلفه
بالتراخي الكريم على صحة ما يقول . ولذلك يتعرض للضرب الشديد من قبل
الأغا نفسه أولا ومن بعده خدومه ومرزوقته ، كما ويطرد من القرية أيضا .
ويجري كل ذلك على مرآى ومسمع من موثقي التسوية دون أن تدر منهم أية
بادرة معارضة ، لا بل ويتخيرون إلى جانب الأغا . ولقد لعب الكتاب إلى ذلك
حتى يوحي للقاري ، بالعلاقة الوثيقة بين الاقطاع والسلطة الرجعية في اضطهاد
أبناء الشعب وإيقاع الظلم والمضرب بهم .

غير أن القصة رغم كونها تمتاز بهذا النقد المباشر ضد الاقطاع إلا أن
فيها ثمرات فكرية جوهرية شخصها الدكتور عز الدين مصطفى رسول قائلا :
« ورغم انه أي الكتاب - ح .ع - يبرز بصورة واقعية مرة جابا من مظالم
وقساوة الاقطاعيين وطرق استيلائهم على الأرض ، فإنه لم ينجح في اختيار
موضوع صراعه ، فالصراع لا يدور بين فقراء الفلاحين وبين الاقطاع « وهو
التبؤذجي » ، بل يدور بين الاقطاع وصغار الملاكين - ويقصد بهم صاحب
قطع الأراضي التي يريد الاقطاعي الاستيلاء عليها في سياق القصة - ح .ع -
وهذا ميدان صغير من الصراع الكبير . ثم انه لم يحسن اختيار البطل الذي
يتعرض للاضطهاد والامانة والضرب ، فقد كان « لالو كريم » حائوثيا صغيرا
لا يساند الاقطاعي ولكنه متردد في قول الحق . ان هذا النوع من الناس
الطيبين المترددين لا يمثلون البطل الحقيقي في تلك الفترة من تاريخنا . كما وان
الكتاب يسور جموع الفلاحين متخاذلين خائفين لا يجروا احد منهم الدفاع عن
لالو كريم ، كما وسيء ، الكتاب اختيار نموذج ثوري من المثقفين الاكراد ، إذ
يتسحب معلم القرية من الميدان وهو الذي بث الوعي لدى الفلاحين وذلك
عند اول حملة اضطهاد . ان مثل هذا المعلم ليس نموذجا بالنسبة للمثقف
الثوري في تلك المرحلة - الواقعية في الادب الكردي - من ١٢٩ » .

لیکولینه وه ووره خننه : ژورنالیستیکی لوی ژورنال (۷۷) خپشونکی پیل دی ۱۹۷۸

گواستونموه .

۲ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی ا شاری بیکه ی زمبه ی خجلاو ا ی سه جادی دهلن [نووسهرش لسه مرکبوتوبی دیموگرافیه درۆژنه کوهی پهر له خانه ساخته کار کده ی نمو سرد دهمه له بابه یکی لهدی دا چیرۆکه ژونموه . . ل / ۶۶]

۳ - میزه دینیش له واقعه نسی لسی الادب کردی ده همان رای دهر بر پوه دهلن [سه جادی . له کلتیجا ی توه دمه لانداری توه دیموگرافیه پورتنه کده ی پهر له خانه ساخته کار بیکه ده خاتمه و . . ل / ۱۱۲]

۴ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی ژورنالیستیکی جهمسن دهلن [رهفتاری فرهمانه ره کان په کسه دهمه ی نومو به یسا نومه که ده ستی گرتوه به بالی لئو چوره کسانه داو بالیشی کاروباره . . ل / ۶۵]

۵ - میزه دینیش رای ویزه کسه چیرۆکودین [کتبه ی نو جهموره شهفانی نیوتیاران تودوش وین دهمه ی نومو به پورتنی لکه کل لیساری لیزا خا رینیشوانه . . ل / ۱۱۵]

۵ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی [کتبه ی جامع ا ی بایان دهلن : نووسر ده لیم یوزمه یسه رهوانی درۆ دهمه سو چاوداوی ده لانداری کالی دهر خستومو لئو یسا به یسی تاوا تیار کردوه که نهها یق سوونی خویه له ل / ۱۰۲]

۶ - میزه دینیش دهلن [جهموره نو دینیش و نه که کتبه ی دهر مه که کالی سرد هس . بلتاییش دهر پورتنی نومو ده ی تبه ی لئو یسا به یسی دهر ده خات که سو ریکتگی شهرفانه دهمه شه راد وودتو چه وسانده وه بان . . ل / ۱۱۸]

۶ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی (لالو کرم ای جمال نهمز دهلن [بهلام هه لوئشه لهرۆژنه کالی چو تیارانی هاوری ا ی لالو کرم به وین ده کت بوونیان له لانداریانی لالو کرم دا چیری خوی نیه . . ل / ۱۰۱]

نو کوریش دهلن [نووسر کده ی جوتیاران به ی تبه یکی لهرۆژنه ترستوگانه دهنوژنه کمنیان زانی لئو ناکه نه لسه ل لالو کرم هه لده ن . ل / ۱۰۹]

الواقیه . .]

۷ - بهشتوه یکی شتی نعم له نیجوتیسی رابانه ی پورتنی له کسه د . میزه دین دا چیرۆکی [لینی لیم یوو] ی مضمعه مولود - مسم - و (کوه لکلی منوچهر) و (کوژموهری) بلشش

دهر پورتنی یصانته له نومونه دهر گرتیش دا له چیرۆکه کانی یق سه لانی ا کالیان .

۸ - پورتنی پهنجه یق بر لیکه راده کتیش که له کتیبی (الواقیه . .) وه وه لسه بهر چاوه لسی دهر گرتوه لیمویش لیمویه که بهر اوسر چیرۆکی (پورتنی جهمسن) و تراوه [کسه کتیبی پهر هه لسه یایه ی پیکساری ژور چهر سوری دلدهر پورنی دیمو خه هه لمان دهر و . . ل / ۶۵]

بهلام لیم رسته به نیوه ی چو چاشی دهر گرتاوه و مه یسی دهر او نادانه ده ست . چونکه دهر پورتنی و ستویش وک ده هغه ی تبه یکن ژانسه یانه لیم کتبه به بلوژنه لهرۆژنه لهرۆژنه کده لهرۆژنه یسه ی لئو کتبه ی لیمو مزه ی دا هه رینه ها بهر هه لمانه لئو کتبه ی نا کاه یان . . به لکو [کار کتیش وده وده دهمه ی مایه ی خوشی لعه زت یین به خنشین . . ل / ۱۱۵]

چونکه لهرۆژنه یسه ی ژور له پورتنی سهر مابه لری به پهلوه نو سر وه نه کتیش دا بهر هه لمانه کتبه ی دهر پورتنی . . وک نو کتبه ی بهر نادشو و شو یه لانی بهر هه لمانه پهلوه وودا وود رینه یانه کده ی . بهلام نه یان بهر هه لمانه هه لمانه کتیش به شادمانی کار کردن له لانداری دهنوژنه تان کار کتیشی ژور هه ست به تامبو وری و تیار و دهنوژنه . . یوه دهر پورتنی لئو رسته یسی له بال دا دهر گرتابه ، لمانا سوونی نه وای به خنشیابه .

۹ - هه ر چنده پورتنی به وری له چهنه شو یه کتیش و نشا انقه و لهر وها نی الحرات ی د . عداله احمد راده کتیش . بهلام کانی که چیرۆکه کالی ا شو ا ی کرم به ا لمانه لیه و لیه) و نه قامانه و ده هه لمانه . . لیم یایه ناشانه بال دکتور که له لایمه (ا ی کتبه ی دهر هه روه ها نری که ا لایره ی تری سهرمانی کتبه ی یو ا لمانه لیه و لیه) و (نه نامه کالی - این التماس الوسی - بهر خا ن کردوه لئو بهر و اعدا بهر فراوان شکر دناوه کده ی دکتور . . پورتنی نا بهر گرتوه به بوخانو به دوو دهر خوی لیم کتبه به رزگار کات .

۱۰ - پورتنی یق دهر خستنی مضمه ی شو چیرۆکه ی ناوینشانی (خوه) یان هه لگرتوه له عهر و دا نووسوتی [هه لوئشه یق خستمووی که مو کوربه کوهه لمانه ی تیار و چاوه سهر کردنیان . . ل / ۲۰]

هه ر چنده لهر و دا لیشانی به د . عداله داوه . .

گواستونموه .

۲ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی ا شاری بیکه ی زمبه ی خجلاو ا ی سه جادی دهلن [نووسهرش لسه مرکبوتوبی دیموگرافیه درۆژنه کوهی پهر له خانه ساخته کار کده ی نمو سرد دهمه له بابه یکی لهدی دا چیرۆکه ژونموه . . ل / ۶۶]

۳ - میزه دینیش له واقعه نسی لسی الادب کردی ده همان رای دهر بر پوه دهلن [سه جادی . له کلتیجا ی توه دمه لانداری توه دیموگرافیه پورتنه کده ی پهر له خانه ساخته کار بیکه ده خاتمه و . . ل / ۱۱۲]

۴ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی ژورنالیستیکی جهمسن دهلن [رهفتاری فرهمانه ره کان په کسه دهمه ی نومو به یسا نومه که ده ستی گرتوه به بالی لئو چوره کسانه داو بالیشی کاروباره . . ل / ۶۵]

۵ - میزه دینیش رای ویزه کسه چیرۆکودین [کتبه ی نو جهموره شهفانی نیوتیاران تودوش وین دهمه ی نومو به پورتنی لکه کل لیساری لیزا خا رینیشوانه . . ل / ۱۱۵]

۵ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی [کتبه ی جامع ا ی بایان دهلن : نووسر ده لیم یوزمه یسه رهوانی درۆ دهمه سو چاوداوی ده لانداری کالی دهر خستومو لئو یسا به یسی تاوا تیار کردوه که نهها یق سوونی خویه له ل / ۱۰۲]

۶ - میزه دینیش دهلن [جهموره نو دینیش و نه که کتبه ی دهر مه که کالی سرد هس . بلتاییش دهر پورتنی نومو ده ی تبه ی لئو یسا به یسی دهر ده خات که سو ریکتگی شهرفانه دهمه شه راد وودتو چه وسانده وه بان . . ل / ۱۱۸]

۶ - پورتنی دهر پاره ی چیرۆکی (لالو کرم ای جمال نهمز دهلن [بهلام هه لوئشه لهرۆژنه کالی چو تیارانی هاوری ا ی لالو کرم به وین ده کت بوونیان له لانداریانی لالو کرم دا چیری خوی نیه . . ل / ۱۰۱]

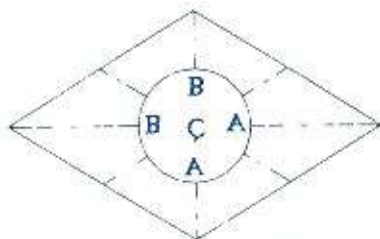
نو کوریش دهلن [نووسر کده ی جوتیاران به ی تبه یکی لهرۆژنه ترستوگانه دهنوژنه کمنیان زانی لئو ناکه نه لسه ل لالو کرم هه لده ن . ل / ۱۰۹]

الواقیه . .]

۷ - بهشتوه یکی شتی نعم له نیجوتیسی رابانه ی پورتنی له کسه د . میزه دین دا چیرۆکی [لینی لیم یوو] ی مضمعه مولود - مسم - و (کوه لکلی منوچهر) و (کوژموهری) بلشش

ZINCÎREY
NÛSÎNÎ KURDÎ NIWÊ
O jyanewey miratî Netewayetimçn

- 1 -

Binkey Çapemenîy Azad-Siwêd